

RAPPORT 2023

Slutrapport: Valideringslyft

PUBLICERAD: 2023-03-29
UPPDATERAD: –
DNR: MYH 2020/4513
ISBN: 978-91-89163-90-4

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

I ESF-projektet *Valideringslyft* har både nationella och regionala aktörer samverkat för att utveckla en regional infrastruktur för validering i arbetsliv och utbildning. Alla Sveriges regioner har deltagit i projektet, som pågått mellan den 1 december 2020 och den 31 december 2022, med Myndigheten för yrkeshögskolan som projektägare. Projektet har genomförts i nära dialog med regionerna och utgått från de förutsättningar och utmaningar inom valideringsområdet som respektive region haft.

Projektets aktiviteter har strävat efter att vara system- och strukturpåverkande med regionerna som primär målgrupp, utifrån sitt regionala utvecklingsansvar. Regionernas behov av stöd har varit vägledande i utformningen av projektets verktyg, stödaktiviteter och gemensamma workshops – med fokus på att skapa lärande och erfarenhetsutbyte.

Ett resultat av projektet är att samverkan har stärkts mellan regionerna inom valideringsområdet. Projektet har bidragit till att skapa en gemensam kunskapsbas att utgå ifrån, samt en ökad samsyn kring validering och regionernas roll för att främja validering. Genom att samtliga regioner deltagit i projektet har det bidragit till att respektive region har kunnat planera och påbörja utvecklingsarbete med hjälp av varandra.

Projektet har medverkat till större likvärdighet avseende stöd för validering av individers kunskaper nationellt och regionalt. Detta har bland annat skett genom det analysverktyg som utvecklats för att stödja regionernas arbete med att identifiera utvecklingsområden. Samtliga 21 regioner har kartlagt och självskattat sin kompetens inom validering genom analysverktyget. Arbetssättet har möjliggjort handlingsplaner och målbilder i det fortsatta arbetet, som har sin grund i de områden som analysverktyget pekat ut som viktiga för att arbeta med regionala strukturer för validering.

Jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering har varit integrerade delar i projektets stödmaterial och workshops. Vidare har projektet synliggjort vilken potential validering har för att bidra till en mer jämställd och tillgänglig arbetsmarknad. Hur perspektiven kan integreras i regionernas arbete med validering är under fortsatt utveckling vid projektets slut, vilket flera av regionerna identifierat med hjälp av det metodstöd som projektet tillhandahållit. I flera av de handlingsplaner som regionerna tagit fram under projektet prioriteras insatser för att stärka jämställdhet, tillgänglighet och ekologisk hållbarhet med hjälp av validering som instrument.

Genom projektet har regionerna utvecklat sitt arbete med strukturer för validering. Samtidigt har regionerna även fortsättningsvis varierande förutsättningar att arbeta med validering som del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Valideringslyft har varit ett viktigt steg på vägen mot regionala strukturer för validering. Projektet visar dock att strukturer för validering kräver både långsiktigt och uthålligt arbete för att kunna bidra till omställning, livslångt lärande och arbetslivets kompetensförsörjning. En viktig slutsats av projektet är därför att arbetet med regionala strukturer för validering behöver fortsätta även framöver.

Genom ett regeringsuppdrag till Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan, som ska genomföras i samverkan med Arbetsförmedlingen, kommer regionerna ha möjlighet att utveckla regionala stödstrukturer för validering även de kommande åren. Detta med hjälp av de handlingsplaner och målbilder som regionerna tagit fram under genomförandet av Valideringslyft.

Innehåll

1	Projektidé och förväntade resultat	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.1.1	Europeiska Socialfondens utlysning "Stärkt infrastruktur och metodutveckling inom validering"	4
1.2	Projektets mål och delmål	5
1.3	Horisontella principer	8
1.4	Förändringar under projektets gång	9
1.4.1	Delprojekt	10
1.4.2	Transnationell samverkan	10
2	Arbetsätt	10
2.1	Projektorganisation	11
2.2	Kartläggning av förutsättningar	12
2.2.1	Behov av samordnad information och kunskap om validering	12
2.2.2	Behov av större förankring och strategiska beslut.....	13
2.2.3	Behov av bred samverkan om validering	13
2.3	Analysverktyg.....	13
2.3.1	Utbildning och stöd i analysverktyget	14
2.4	Workshopserie och seminarier.....	15
3	Projektets resultat och mål	16
3.1	Stärkt operativ samverkan mellan regionerna och tydligare ansvarsfördelning mellan aktörer på regional och nationell nivå	16
3.2	Analysverktyg ger förutsättningar till större likvärdighet och kapacitetsuppbyggnad inom validering.....	17
3.3	Regionerna har utvecklat sitt arbete med att främja validering	17
3.4	Varierande förutsättningar att arbeta med validering som del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.....	18
3.5	De horisontella principerna kan utvecklas i regionernas arbete med strukturer för validering.....	19
4	Kommunikation, spridning och påverkansarbete	20
4.1	Informationsguide för regioner	21
4.1.1	Delprojekt om identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering.....	21
4.2	Spridning av projektets resultat.....	22
4.3	Regionala spridningskonferenser.....	22
4.3.1	Regional konferens Gävleborg.....	23
4.3.2	Regional konferens Västerbotten	23
4.4	Kommunikation med andra ESF-projekt	23
4.5	Branschvalideringskartan.....	24
4.6	Kommunikationsinsatser med myndigheter och andra aktörer	25
4.7	Slutkonferens	27
5	Uppföljning och utvärdering	28
5.1	Slututvärdering av projektet	28
5.2	Intern utvärdering av projektet	29
6	Användande av resultat	30
6.1	MYH:s uppdrag att stödja och samordna utvecklingen av validering	30
6.2	Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande	31

6.3	Uppdrag om att utveckla effektiva strukturer för validering	32
6.4	Informationsmaterial från projektet.....	33
6.5	Analysverktyg.....	33
7	Kommentarer och tips	33
8	Referenser	35

Bilaga: Delprojekt inom projektet Valideringslyft

1 Projektidé och förväntade resultat

I detta kapitel följer en redogörelse av projektets syfte och mål samt tillkommande aktiviteter som tillkommit utifrån identifierade behov under projektets gång. Kapitlet inleds med en bakgrund till projektet och den utlysning som projektet genomförts inom ramen för.

1.1 Bakgrund

I januari 2020 lämnade Valideringsdelegationen (2015–2019) över sitt slutbetänkande till Utbildningsdepartementet. I betänkandet presenteras förslag om att tydliggöra, effektivisera och stötta strukturer för att validering ska bli tillgängligt och användbart i kompetensförsörjning och det livslånga lärandet för att möta arbetsmarknadens behov. Betänkandet tydliggör även behovet av ett samordnat arbete med validering i utbildningssystemet och arbetslivet, vilket är en förutsättning för att validering ska få genomslag och bli ett användbart verktyg. Vidare kom Valideringsdelegationen fram till att validering kan bidra till att arbetsmarknaden fungerar bättre genom att tydliggöra både behov och tillgänglig kompetens och samtidigt bidra till rörlighet på arbetsmarknaden. Betänkandet pekar också på vikten av att öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering.¹

Valideringsdelegationen tog även fram en vägledning för samverkan kring validering på regional nivå. Vägledningen syftar till att fungera som ett praktiskt stöd för vilken roll regionalt utvecklingsansvariga kan och bör ta i valideringsarbetet men också som stöd för hur ett regionalt utvecklingsarbete för samverkan om validering kan byggas upp.²

Under åren 2018–2020 hade Tillväxtverket ett regeringsuppdrag om att stödja det regionala kompetensförsörjningsarbetet.³ Inom ramen för uppdraget, där Tillväxtverket erbjöd finansiering, kunskap och nätverk, kunde regionerna stärka det strategiska arbetet med kompetensförsörjning med analyser och prognoser, samverkan och dialog med relevanta aktörer. I uppdraget lyfte regeringen fram tre fokusområden: regionala strukturer för validering, lärcentra och yrkesvux. Validering var då ett nytt område för många av regionerna att arbeta med och det fanns stort behov av att klargöra rollen för de regionalt utvecklingsansvariga på detta område. Efter uppdragets slut har Tillväxtverket fortsatt att stödja regionernas arbete med det regionala kompetensförsörjningsarbetet, främst med fokus på nätverk och kunskap.⁴

I regleringsbrevet för 2020 gav regeringen Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) i uppdrag att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt. Utifrån uppdraget har MYH arbetat med att sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering samt samordna pågående myndighetssamarbete om valideringsfrågor.

1.1.1 Europeiska Socialfondens utlysning ”Stärkt infrastruktur och metodutveckling inom validering”

Projektet Valideringslyft har genomförts inom ramen för den Europeiska socialfondens utlysning ”Stärkt infrastruktur och metodutveckling inom validering”. Utlysningen rymdes

¹ SOU 2019:69 *Slutbetänkande: Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande.*

² Valideringsdelegationen 2015–2019, *Samverkan kring validering på regional nivå - Vägledning för aktörer med ett regionalt utvecklingsansvar.*

³ Regeringsbeslut (2017) *Uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020.* N2017/07839/RTS.

⁴ Tillväxtverket (2021) *Att stödja och främja det regionala kompetensförsörjningsarbetet – Utvärdering av Tillväxtverkets uppdrag 2018–2020.*

inom socialfondens programområde 1, kompetensförsörjning, specifikt mål 1.2 "Utveckla och tillämpa metoder för stärkt koppling mellan utbildning och arbetsliv". Utifrån de utvecklingsområden som lyfts i Valideringsdelegationens slutbetänkande var syftet med utlysningen att stärka och utveckla nationell och regional infrastruktur och stödja metodutveckling inom validering.⁵

Utlisningen tog även avstamp i följande utmaningar och utvecklingsområden som identifierats i samband med tidigare uppdrag, myndighetssamarbeten och insatser inom validering på nationell och regional nivå:

- Samsynen kring och förståelsen för nyttan med validering som instrument på nationell och regional nivå bör öka.
- Det finns stora variationer i regionernas förutsättningar för att arbeta med validering som del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet.
- Det finns stora variationer i regionerna, i kunskap och användandet av befintlig information och stöd kring validering.
- Det är stora variationer i kvalitet och likvärdighet i genomförande av validering, beroende på var i landet och av vilken aktör valideringen genomförs.
- Företrädare för flera av regionerna behöver mer stöd i sitt arbete med att ta fram regionala strukturer för utvecklingen av validering och samordning av valideringsinsatsen.
- Regionernas och kommunernas kännedom om samt användningen av branschmodeller och validering inom vuxenutbildning behöver öka.

1.2 Projektets mål och delmål

Projektet har haft för avsikt att genom ett strukturerat och samordnat tillvägagångssätt ge regionerna förutsättningar att förflytta sina positioner mot en effektiv stödstruktur för validering. För merparten av regionerna var syftet att förflytta sig från kartläggningsfasen till en mer operationell fas. För de regioner som redan hade kommit en bit på väg var målet att ta nästa steg mot en etablerad struktur och för de regioner som redan hade en etablerad struktur att utveckla denna för större effektivitet. Tanken med projektet var att ge regionerna förutsättningar att kunna följa en gemensam metod för att:

1	<i>Kartlägga nuläge.</i> För att underlätta kartläggning togs ett gemensamt kartläggningsverktyg fram som skulle kunna användas av regionerna.
2	<i>Skapa en målbild</i> (var regionen vill att stödstrukturen ska vara) utifrån regionernas nuläge, förutsättningar och prioriteringar.
3	<i>Skapa en handlingsplan</i> (hur regionen flyttar stödstrukturen från nuläge till målläge). Skapas utifrån resultatet av punkt 1 och 2. Aktiviteter som kräver samverkan med nationella parter pekades ut som viktiga och skulle enligt projektplanen genomföras gemensamt med flera regioner.
4	<i>Genomföra aktiviteter</i> utifrån prioriteringar i handlingsplanen.

Tanken med ovanstående metod var att starta med punkt 1 (kartläggningsverktyget, som under genomförandet kom att benämnas "analysverktyget") för att sedan fortsätta med punkt 2–4. Metoden togs fram för att kunna användas kontinuerligt i respektive region, även efter projektets slut.

⁵ Svenska ESF-rådet (2020) *Utlisning för ESF nationellt av genomförande projekt med inriktning: "Stärkt infrastruktur och metodutveckling inom validering"*.

Liksom den aktuella utlysningen har målet med projektet varit att stödja strategisk utveckling och samordning av nationell och regional infrastruktur och samordnad metodutveckling inom validering, och därigenom bidra till att fler kvinnor och män ges möjlighet att valideras.

De önskade resultat som identifierades i projektet, för att åstadkomma förändring på individ-, organisations- och projektnivå var:

- tydligare ansvarsfördelning mellan aktörer på regional och nationell nivå. Vem har ansvar för vad?
- rutiner finns för samverkan mellan regioner och myndigheter på nationell nivå
- ökad nationell samsyn kring vad validering är och hur den kan genomföras
- förstärkt operativ samverkan mellan berörda myndigheter och regioner för ökad användning av validering som uppnås genom det gemensamma arbetet i projektet
- utvecklat regionalt kartläggningsverktyg som ger stöd för långsiktig regional och nationell kapacitetsuppbyggnad inom validering.
- framtagen nationell verktygslåda med metodstöd och informationsmaterial för genomförande av validering
- ökade förutsättningar för regional likvärdighet i genomförande av validering.

Projektet har strävat efter att resultaten ovan ska leda till följande samhällseffekter på lång sikt:

- Stärkt operativ infrastruktur för validering.
- Stärkta varaktiga strukturer på regional nivå.
- Ökad legitimitet till validering som instrument.
- Ökad likvärdighet, kvalitet, legitimitet och rättssäkerhet i genomförandet av validering.
- Antalet individer, kvinnor och män, som blir validerade ökar.
- Antalet arbetsgivare som använder validering som ett verktyg i sitt kompetensförsörjningsarbete ökar.
- Ökad regional kapacitet att arbeta med validering.
- Förstärkt stöd till individer i valideringens genomförande.
- Fler individer ges möjlighet att bli validerade.

I syfte att uppnå målen har projektet arbetat samordnat och i nära dialog med regionerna avseende framtagning av verktyg, stödaktiviteter, gemensamma workshops, bland annat för att skapa lärande mellan regioner, och mellan regioner och myndigheter.

Förtydligande av projektets mål: "Förstärkt stöd till individer i valideringens genomförande" och "Fler individer ges möjlighet att bli validerade".

Aktiviteter	Resultat	Effekter
<ul style="list-style-type: none"> • Skapa digitalt kommunikations- och kunskapsmaterial i syfte att öka samsyn och kunskap inom olika valideringsområden. • Genomföra utbildningar, tematiska workshoppar och nätverksträffar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad samsyn kring och förståelse för nyttan med validering som ett sätt att bli behörig till en <i>utbildning</i> trots avsaknad av formella meriter eller som ett sätt att förkorta studier. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fler individer ges möjlighet att bli validerade och komma vidare till studier, oavsett bakgrund eller livssituation som tidigare kunnat utgöra ett hinder. Exempelvis: <ul style="list-style-type: none"> - Avsaknad av betyg eller brist på erkännande av kunskaper som inhämtats genom arbete eller fritidssysselsättning. - Ekonomiska förutsättningar, familjesituation eller geografiskt avstånd som gjort det svårt att studera platsbundet på heltid.
<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra utbildningar, tematiska workshoppar och nätverksträffar. • Skapa digitalt kommunikations- och kunskapsmaterial i syfte att öka samsyn och kunskap inom olika valideringsområden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad samsyn kring och förståelse för nyttan med validering som ett sätt att <i>få anställning eller yrkesväxla</i>, trots avsaknad av formella meriter eller branscherfarenhet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fler individer ges möjlighet att få anställning eller yrkesväxla oavsett bakgrund, genom att generella kompetenser erkänns och överförs till ett nytt sammanhang och genom kompletterande utbildning och handledning. • Förbättrad kompetensförsörjning och högre tillväxt för arbetsgivarna. • Samhällsekonomisk vinst och möjlighet till omställning till grön, hållbar ekonomi.
<ul style="list-style-type: none"> • Skapa digitalt kommunikations- och kunskapsmaterial i syfte att öka samsyn och kunskap inom 	<ul style="list-style-type: none"> • Förändrad syn på vad kunskap är och hur den inhämtas. Allt lärande är lika mycket 	<ul style="list-style-type: none"> • Samhällsekonomisk vinst och en mer effektiv resursfördelning när individer till exempel slipper läsa det de

<p>olika valideringsområden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra utbildningar, tematiska workshoppar och nätverksträffar. 	<p>vårt, oavsett var, när eller hur det skett.</p>	<p>redan kan eller kan matchas snabbare mot lediga jobb.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Skapa digitalt kommunikations- och kunskapsmaterial i syfte att öka samsyn och kunskap inom olika valideringsområden. • Genomföra utbildningar, tematiska workshoppar och nätverksträffar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Regionernas och myndigheternas kunskap i och användandet av befintlig information och stöd kring validering ökar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Målgruppsanpassad och kvalitetssäkrad information blir mer tillgängligt för individer, arbetsgivare och andra intressenter. • Möjligheterna att se, efterfråga och hitta fram till rätt valideringsinsatser ökar.
<ul style="list-style-type: none"> • Regionerna fyller i analysverktyget samt gör prioriteringar och skapar handlingsplaner som ska leda till utveckling av deras regionala stödstrukturer för validering. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökad uppföljning, utvärdering och synliggörande av valideringsinsatser utifrån normkritiska principer, till exempel vem informations- och valideringsinsatsen riktar sig mot, hur resurser fördelas och vilken effekt insatserna ger, och vilka eventuella mönster som därmed förstärks eller försvagas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade möjligheter att uppnå en jämnare könsfördelning inom branscher dominerade av ett kön eller en mer utjämnad inkomstfördelning mellan kvinnor och män. • Ökade möjligheter för grupper med en svagare ställning på arbetsmarknaden att ta del av valideringsinsatser och därmed kunna utvecklas och inkluderas i samhället på lika villkor.

Huvudfokus genom hela projektet har varit att bidra till att en sammanhållning mellan nationell och regional nivå och regional infrastruktur stärks. Insatserna har strävat efter att vara system- och strukturlärande med regionerna som primär målgrupp, utifrån sitt regionala utvecklingsansvar.

1.3 Horisontella principer

Tidigt i projektet togs en policy fram för hur projektet skulle arbeta med de horisontella principerna – det vill säga jämställdhet, tillgänglighet, icke-diskriminering och ekologisk hållbarhet. Hur projektet arbetat konkret för att nå målen och i vilken utsträckning målen har nåtts beskrivs i avsnittet om projektets mål och resultat.

Ett av projektets effektmål har varit att resultatet av projektet ska bidra till att fler kvinnor och män ges möjlighet att valideras och utvecklas, så att individer får ett förstärkt stöd och därmed ökar sina möjligheter till att få sina kompetenser validerade. Utifrån

projektets syfte att stärka de regionala och nationella strukturerna för validering har ett viktigt mål varit att stärka likvärdighet och tillgänglighet så att fler individuella insatser genomförs. En ökad validering förväntas stärka kvinnors och mäns förutsättningar, förmåga och motivation, och förbättra möjligheter till studier eller snabbare komma in till en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Genom aktiviteter för att öka kunskapen om validering hos projektets målgrupp har projektet arbetat för att stärka medvetenheten om hur validering förhåller sig till, och kan stärka, jämställdhet och tillgänglighet, icke-diskriminering och ekologisk hållbarhet.

Projektet har haft följande mål om jämställdhet:

- Projektet ska öka insikt och kunskap om valideringar utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- Projektet ska öka medverkande aktörers kunskap om och medvetenhet kring jämställdhet som gynnar validander (kvinnor och män) att i högre grad valideras och få möjlighet att få sin yrkeskompetens kartlagd, bedömd och erkänd.
- Projektet ska utforma en jämställdhetspolicy som alla utbildare och leverantörer måste följa och som ingår i upphandlingen.
- Projektet ska eftersträva att ha en jämn könsfördelning bland projektpersonal, styrgrupp och projektdeltagare i regionerna.

Projektet har haft följande mål om tillgänglighet:

- Projektets insatser ska vara tillgängliga för alla medverkande regioner.
- Projektinformation ska finnas tillgängligt på plattformen Teams för alla regioner och styrgrupp.
- Projektet ska leda till ökad kunskap och medvetenhet om tillgänglighet hos regionerna och andra medverkande aktörer.
- Tillgänglighetsperspektivet ska vara integrerat i insatserna som skapar en hållbar effekt i medverkande regionerna.
- Projektpersonalens arbetsplatser ska ha god tillgänglighet.

Projektet har strävat efter att integrera ekologisk hållbarhet i största möjliga mån. Det finns exempel från projektet där det ekologiska perspektivet har integrerats i regionernas arbete med strukturer för validering på ett relevant och naturligt sätt, vilket var ett av målen i projektets policy för horisontella principer. Bland annat utifrån perspektivet att validering kan bidra till kompetensförsörjning i branscher som behöver ställa om till mer hållbar produktion och nya, mer resurseffektiva arbetssätt.

I projektets genomförande har Myndigheten för yrkeshögskolans resepolicy följts, vilken förespråkar att resor i möjligaste mån ska genomföras med tåg. Majoriteten av projektets aktiviteter har genomförts digitalt, men de som genomförts fysiskt har förlagts så att de ska vara möjliga att nå med kollektivtrafik.

1.4 Förändringar under projektets gång

Även om projektets ursprungliga planering har följts över lag, har projektet haft en öppenhet gentemot regionerna för att kunna planera och utforma insatser enligt deras behov av stöd. Det har inneburit att ett antal aktiviteter och insatser tillkommit, som bedömts viktiga för att bidra till regionernas arbete med att bygga upp strukturer för validering i linje med projektets mål. Likaså har regionernas önskemål varit vägledande för workshopseriens innehåll.

1.4.1 Delprojekt

Under projektets genomförande identifierade myndigheten tillsammans med regionerna ett antal olika fokusområden som utgjort fem olika delprojekt:

- Nätverk för erfarenhetsutbyte om validering.
- Kopplingen mellan branschvalidering och komvux.
- Metodstöd för utförare av validering inom komvux.
- Samverkan kring strategisk kompetensförsörjning inom näringslivet.
- Identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering.

Detta är områden som samtliga lyftes fram av regionerna som viktiga för att utveckla regionala strukturer för validering. Delprojekten har bedrivits parallellt med projektets ursprungliga planering och redogörs för närmare i bilagan till slutrapporten.

1.4.2 Transnationell samverkan

I mars 2022 lämnade myndigheten in en ändringsansökan för att inkludera transnationell samverkan i projektet, som blev beviljad av Svenska ESF-rådet. Bakgrunden till ändringsansökan var att flera regioner uttryckte intresse för erfarenhetsutbyte och deltagande på den internationella 4th VPL Biennial. Biennalen har fokus på processer och strukturer för validering, och samlar deltagare från olika länder. Biennalen hade mer än 200 fysiska besökare och dessutom ett antal deltagare som följde på distans.

I samband med biennalen genomförde projektet ett studiebesök i Reykjavik med 16 deltagare från 13 olika regioner i Sverige. Besöket omfattade tre organisationer som arbetar med validering på Island: ETSC, Starfsmennt og IÐAN. Island som land motsvarar ungefär en svensk region till både storlek och invånarantal och har utvecklat flera processer och strukturer som främjar validering under de senaste åren. Valideringsdelegationen beskriver i sitt slutbetänkande att erfarenheterna från Island och våra nordiska grannländer är särskilt värdefulla i diskussionerna om hur Sveriges system för validering kan stärkas. Därför var det av intresse för de svenska regionala företräddarna att ta del av arbetssätten som tillämpas på Island för att bygga upp strukturer för validering.

Majoriteten av representanter från regionerna uttryckte i projektets slututvärdering att studiebesöket på Island skapat stort eller mycket stort, mervärde för den egna regionen. Möjligheterna till erfarenhetsutbyte och lärdomar till det egna arbetet lyftes fram som särskilt värdefullt.

2 Arbetssätt

I detta kapitel beskrivs projektets huvudsakliga arbetssätt, aktiviteter och metoder.

Projektet har genomförts i nära dialog med regionerna, och utgått från de förutsättningar och utmaningar inom valideringsområdet som respektive region haft. Detta har varit nödvändigt utifrån projektets syfte att stärka den regionala kapaciteten för validering. En grundläggande förutsättning var att regionerna från början ställde sig bakom myndighetens ansökan om medel från socialfonden och uttryckte ett stort intresse för att bidra till att utveckla strukturer för validering i både arbetsliv och utbildning.

Arbetssättet i projektet har inspirerats av ett annat ESF-projekt med Myndigheten för yrkeshögskolan som projektägare, BOSS (Branschvalidering – operativ och strategisk samverkan). Detta arbetssätt, med fokus på kollegialt lärande och expertstöd, hade vid starten för Valideringslyft använts framgångsrikt i BOSS-projektet för att driva utvecklingsarbete med strukturellt fokus och externa aktörer som målgrupp. I det

projektet tillämpades arbetssättet gentemot branschorganisationer i stället för regioner. Att involvera regionerna för att stärka strukturer för validering var också en idé som föddes ur BOSS där de deltagande branscherna beskrev ett behov av att få med regionerna i valideringsarbetet. Projektledningen för BOSS-projektet tog dessa idéer vidare inom myndighetens befintliga strukturer och ytterligare ett projekt utvecklades.

Projektet har under hela sitt genomförande kännetecknats av erfarenhetsutbyte och lärande regionerna emellan samt mellan myndigheten och regionerna. Arbetssätten och metoderna som tillämpats i projektet har byggt på samverkan och många gånger handlat om att skapa ökad samsyn gällande förståelse, definitioner och tillvägagångssätt för validering – likaså om metoder för att bygga upp och utveckla strukturer för validering.

I en första nulägesanalys konstaterades att regionerna hade kommit olika långt i sitt arbete med att förankra och föra fram validering i strategiska diskussioner och på beslutande nivåer. Det fanns stor variation i kunskap om validering och hos flera regioner saknades tillgängligt informationsmaterial och statistik om validering både gällande individer fördelat på kvinnor och män och vilka aktörer som arbetar inom området. Många regioner efterfrågade stöd i sitt arbete med att ta fram regionala strukturer för utvecklingen av validering och menade att det krävdes samordning av valideringsinsatser både på regional och nationell nivå. Flera regioner betonade vikten av nationell samordning mellan de myndigheter som har uppdrag inom valideringsområdet.

I Valideringsdelegationens slutbetänkande konstateras att regionala strukturer för validering förutsätter att validering som verktyg är inkluderat i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, snarare än att det bedrivs i projektform vid sidan av ordinarie arbete. Utifrån de utmaningar som fanns vid projektets start, och Valideringsdelegationens slutsatser, har ambitionen därför varit att projektets arbetssätt och de stödverktyg som tagits fram, ska kunna användas i regionerna även efter projektets slut.

2.1 Projektorganisation

Projektet Valideringslyft har haft en styrgrupp bestående av representanter från Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, LO, Skolverket, Sveriges kommuner och regioner, Svenskt Näringsliv, Sveriges universitets- och högskoleförbund och Tillväxtverket. Styrgruppens sammansättning har inneburit att både myndigheter och organisationer på nationell nivå, med uppdrag och/eller intresse av validering och kompetensförsörjningsfrågor, funnits representerade under projektets gång. Styrgruppen har bidragit till att skapa förutsättningar för att nå uppsatta mål och medverkat till prioriteringar i genomförandet. Den breda sammansättningen, med representation från aktörer som verkar för validering inom komvux, yrkeshögskola, högre utbildning och i arbetslivet, har varit viktig i utformningen av stöd till regionerna under hela projektet. I utformningen av analysverktyget har bredden av perspektiv på validering varit särskilt betydelsefull.

MYH har som projektägare stått för projekt- och processledning, kommunikation, ekonomi och administration. När det gäller projekt- och processledare för projektet har hänsyn tagits till kompetens om både regional utveckling och validering. Till projektet har även tre externa experter knutits, som stöttat regionernas arbete med att utveckla och kvalitetssäkra regionala strukturer för validering. Experterna har medverkat i framtagande och utveckling av det analysverktyg som varit en central komponent i regionernas arbete med att stärka sin kapacitet inom valideringsområdet. Experterna har även hållit i coachning och stöd när regionerna arbetat operativt med att kartlägga, planera och genomföra sitt arbete med hjälp av verktyget. Därtill har experterna varit delaktiga i att planera, genomföra och moderera projektets workshops. Vid sidan av detta har experternas medverkan i projektet syftat till att öppna dörrar för regionerna till andra regioner, branscher, utbildningsanordnare och andra organisationer som arbetat framgångsrikt med validering.

Experterna har även ansvarat för de delprojekt som genomförts inom ramen för Valideringslyft. Dessa beskrivs närmare i bilagan till rapporten.

2.2 Kartläggning av förutsättningar

I projektets analys- och planeringsfas genomfördes en kartläggning av regionernas förutsättningar och befintliga stödstrukturer för validering. Kartläggningen omfattade intervjuer med samtliga 21 regioner samt en enkät med fokus på regionernas informationsmaterial om validering. Resultatet av kartläggningen gav ett viktigt avstamp inför det fortsatta genomförandet, särskilt i form av viktiga inriktningar gällande det analysverktyg som varit centralt i regionernas operativa arbete under projektets gång, och innehåll i projektets workshopserie.

Genom kartläggningen kunde projektet konstatera att regionernas förutsättningar varierade, såsom ekonomiska resurser, erfarenhet och kompetens inom valideringsområdet. Vidare visade kartläggningen att majoriteten av regionerna tidigare valt att söka externa medel för att finansiera sitt utvecklingsarbete för validering.

I de intervjuer som kartläggningen omfattade efterfrågade flera regioner mer långsiktiga lösningar för att skapa strukturer för validering, snarare än tillfälliga projekt med kortsiktiga mål.

2.2.1 Behov av samordnad information och kunskap om validering

Med hjälp av kartläggningen blev det tydligt att regionerna hade varierad kunskap och förståelse om hur de som regionalt utvecklingsansvariga skulle kunna bidra och utveckla validering operativt med olika aktörer. Endast ett fåtal regioner hade byggt upp kunskap teoretiskt och förfogade över operativa stödmaterial i form av metodstöd för validering. Flera regioner efterfrågade därför riktat material och information för att kunna visa vilka incitament som finns för att använda validering som ett verktyg för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Kartläggningen visade också att nästan samtliga regioner hade svårt att få en tydlig bild över hur många som valideras, vilket bland annat försvårat analys ur tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv.

För att inventera befintligt informationsmaterial och behov därav, genomförde projektet en enkät riktad till regionerna. Enkäten visade att sex av tio regioner inte hade någon samlad information om validering på sin hemsida. Många regioner använde sig av information framtagen av ansvariga myndigheter, som i vissa fall kompletterats med eget material framtaget utifrån regionala förutsättningar.

Av enkäten framgick behov av kortfattad, kvalitetssäkrad information som beskriver vad validering är. Framför allt uppdragades behov av ett material som beskriver nyttan med validering för olika målgrupper samt material som ger operativ vägledning och stöd. Flera regioner påtalade svårigheterna för de olika aktörerna i kedjan att hitta rätt i ett decentraliserat system för validering.

Enkäten visade också att många regioner upplevde att deras befintliga informationsmaterial inte tog tillräckligt stor hänsyn till horisontella principer. Exempelvis när det gäller hur pass tillgängligt materialet var för personer med funktionsnedsättning. Flera regioner svarade också att deras informationsmaterial inte tog tillräcklig hänsyn till jämställdhet, exempelvis för att individer ska kunna göra normkritiska val. Ett fåtal regioner svarade att deras informationsmaterial om validering omfattade ekologisk hållbarhet (till exempel tryckt/digitalt material eller ett innehåll som uppmuntrar till validering/utveckling mot "gröna" jobb). Drygt hälften av de svarande hade svårt att svara på om deras informationsmaterial tog hänsyn till horisontella principer.

2.2.2 Behov av större förankring och strategiska beslut

I kartläggningen uttryckte ungefär hälften av regionerna osäkerhet i sin roll inom valideringsarbetet och/eller osäkerhet kring mandat och resurser. Däremot kunde flera regioner identifiera regionala behov där validering skulle kunna göra nytta för kompetensförsörjningen, men även flaskhalsar som hindrar validering, till exempel kopplingen mellan branschvalidering och utbudet av kompletterande utbildning på yrkesvux.

Många regioner uppfattade utmaningar i att överblicka hela valideringsfältet och hade i kartläggningsskedet valt vissa utpekade områden som ingångar, till exempel hur validering kunde öppna dörrar till kompetensförsörjning och branschvalidering.

Vid tillfället för kartläggningen hade ett fåtal regioner mål som rörde validering i sitt regionala kompetensförsörjningsarbete. Hos regioner som arbetat länge och systematiskt med validering fanns det en tydlig koppling till den regionala utvecklingsstrategin och även till planering, resurssättning samt mandat att arbeta med och utveckla stödstrukturer för validering. I de flesta regioner saknades dock validering som uttalat verktyg i den regionala utvecklingsstrategin.

2.2.3 Behov av bred samverkan om validering

Av kartläggningen framgick ett tydligt behov av bred samverkan om validering på olika nivåer – mellan regioner men också mellan regioner och myndigheter med uppdrag om validering. Flera av regionerna pekade på avsaknad av tydlighet i regelverken om validering på nationell nivå, vilket försvårar arbetet regionalt och gentemot kommunerna. Därtill betonades vikten av att myndigheter på nationell nivå har förståelse för regionernas verklighet, för att kunna erbjuda rätt stöd och driva förändring utifrån regionala behov.

Många regioner lyfte även fram finansieringsfrågan som en utmaning, det vill säga att utbildningsanordnare inte bedömer att de får tillräcklig ersättning för en valideringsinsats.

2.3 Analysverktyg

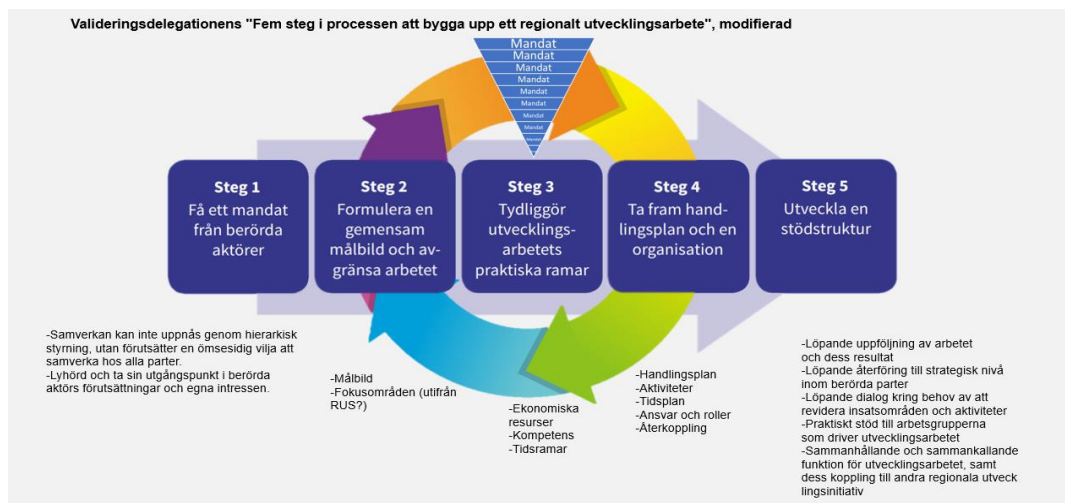
Med stöd från den kartläggning som beskrivits ovan togs det analysverktyg fram som varit centralt för regionernas operativa arbete i projektet. Analysverktyget är ett självskattningsverktyg i Excel och har syftat till att vara ett stöd i regionernas arbete med att identifiera utvecklingsområden och som vägledning vid framtagande av konkreta aktiviteter och handlingsplaner.

För att skapa ett ändamålsenligt analysverktyg ingick två regioner i en referensgrupp som var särskilt delaktiga i hur utformningen av verktyget skulle se ut. Därtill bidrog projektets styrgrupp med viktiga perspektiv från validering inom alla utbildningsnivåer och i arbetslivet.

Analysverktyget utgår från Valideringsdelegationens vägledning för "Samverkan kring validering på regional nivå".⁶ Vägledningen pekar ut fem viktiga steg i processen för att bygga upp ett regionalt utvecklingsarbete kring validering. De inledande stegen handlar i hög grad om att avgränsa arbetet och sätta en strategi för utvecklingsarbetets mål, fokusområden och ramar. Det avslutande steget handlar om att utveckla en stödstruktur för att säkra en framgångsrik implementering av strategin och därmed ett hållbart utvecklingsarbete över tid. Stegen återspeglas i analysverktyget, som har syftat till att ge regionerna konkret vägledning i arbetet med att bygga upp en stödstruktur för validering.

---

⁶ Valideringsdelegationen 2015–2019, *Samverkan kring validering på regional nivå – Vägledning för aktörer med ett regionalt utvecklingsansvar*.

Figur 1. Valideringsdelegationens "Fem steg i processen att bygga upp ett regionalt utvecklingsarbete", modifierad för att tillämpas i projektet.

Verktyget har också hämtat inspiration från andra vägledande dokument och metodstöd inom validering och branschvalidering, däribland EU:s riktlinjer för validering av icke-formella och informellt lärande⁷ och Nordiska ministerrådets "road map" om validering och värdet av kompetenser.⁸

Analysverktyget omfattar jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv. I den del av verktyget som avser kartläggning av befintlig kompetens i regionen finns frågor om huruvida horisontella principer ingår i regionens analysarbete kring validering. I kartläggningen ingår också att ta ställning till om regionen har tillgång till fakta kring tillgänglighet i samband med validering – likaså fakta om vilka branscher som utför valideringar och hur antalet individer som valideras är fördelade mellan könen.

2.3.1 Utbildning och stöd i analysverktyget

Projektet har tillhandahållit utbildning och kontinuerligt stöd till regionerna i att använda analysverktyget.

Efter att analysverktyget färdigställts höll projektet en gemensam introduktion för regionerna av verktygets funktion och hur det tillämpas. Regionerna fick sedan boka in sig parvis till digitala utbildningar med processledaren för projektet och den externa expert som var med och utvecklade verktyget.

Den handledning som därefter följde har varit en stor och central del av projektet. Det blev många enskilda träffar med varje region. Träffarna var hela tiden av coachande karaktär där mycket handlade om att flytta deltagarnas inställning till vad regionen kan och bör ge stöd kring när det gäller validering. Under träffarna fick regionerna stöd i det praktiska handhavandet i analysverktyget, både gällande kartläggning av nuläge i regionen och formulering av handlingsplaner för arbetet framöver. Eftersom regionernas utgångspunkt gällande befintliga strukturer och kunskap om validering varierade krävdes nära dialog med respektive region utifrån deras förutsättningar.

I samband med projektets halvtidsutvärdering lyfte flera regionrepresentanter fram att de upplevde svårigheter med att använda sig av analysverktyget eftersom det innehåller en stor mängd information och därmed kan vara svårt att orientera sig i. Utifrån dessa synpunkter tog projektet fram en filmad instruktion till verktyget, som också skulle gå att använda efter projektets slut. Instruktionen gör det möjligt för nya personer på regionerna

⁷ Cedefop (2015) *European guidelines for validating non-formal and informal learning*.

⁸ Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (2015) *Validation and the value of competences*.

att använda sig av verktyget, trots att de inte var med under projektiden. Verktyget finns tillgängligt på myndighetens webbsida även efter projektets slut.

2.4 Workshopserie och seminarier

En stor del av projektet har handlat om att öka kunskapen och att sprida goda exempel på hur det går att arbeta med validering på regional nivå. En viktig del i detta har varit att öka förutsättningarna för samsyn, samverkan och engagemang kring validering. För att åstadkomma detta har projektet arrangerat återkommande workshops för regionerna under hela projektets gång. De workshops som anordnats har både syftat till att stärka och utveckla den grundläggande kunskapen om validering och haft mer behovsstyrda teman utifrån regionernas egna prioriteringar och önskemål.

Inledningsvis genomfördes åtta workshops med följande teman:

- Vad är validering?
- Validering inom komvux
- Information och inspiration
- Validering inom högskola och universitet
- Branschvalidering
- Reell kompetens och validering inom yrkeshögskolan
- Validering inom folkbildningen
- Vad är SeQF?

Under dessa workshops fick regionerna ta del av presentationer om validering utifrån olika perspektiv, från experter inom validering och olika myndigheter med uppdrag om kompetensförsörjning och validering. Utrymme fanns också för gruppdiskussioner för att möjliggöra lärande och erfarenhetsutbyte mellan regionerna.

En utbildning i horisontella principer genomfördes också, med fokus på hur jämställdhet, tillgänglighet samt icke-diskriminering kan integreras i arbetet med validering. Utbildningen hölls både för projektets styrgrupp och regionernas representanter i projektet.

Under den senare delen av projektet skiftade inriktningen på projektets workshops för att i stället fokusera mer på regionernas framåtsyftande aktiviteter, utifrån det arbete som dithills gjorts i analysverktyget och vad regionerna valde att prioritera i sina handlingsplaner. I anslutning till studiebesöket på Island genomfördes också en workshop med syfte att sammanfatta vad som finns att lära därifrån för regionerna samt internationella trender och andra länders arbete inom validering. Mot slutet av projektet fokuserade flera workshops på hur arbetet i regionerna skulle tas vidare efter projektslut, bland annat mot bakgrund av Tillväxtverkets utlysning om effektiva strukturer för validering på regional nivå. Utlysningen följer av det regeringsuppdrag om att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå som Tillväxtverket fått tillsammans med Myndigheten för yrkeshögskolan under åren 2022–2024.⁹

Projektets 21 workshops har haft totalt 700 deltagare, i snitt 33 per workshop. Kärnan bland deltagarna har varit regionernas representanter i projektet, kompletterat med expertkonsulter, projektmedarbetare och föreläsare efter de teman som respektive workshop haft. Av dessa har 36 procent varit män och 64 procent varit kvinnor.

---

⁹ Regeringsbeslut 2021-12-16, *Uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå* N2021/03082.

3 Projektets resultat och mål

I följande kapitel beskrivs projektets resultat i förhållande till de mål, arbetssätt och den planering som redogjorts för tidigare i rapporten. Bedömning av projektets resultat har skett med hjälp av skriftliga projektutvärderingar från 18 av regionerna samt den slututvärdering som gjort av en extern utvärderare. I bedömningen av resultatet har vi även beaktat det arbete som regionerna genomfört i projektet med hjälp av analysverktyg och i workshops.

3.1 Stärkt operativ samverkan mellan regionerna och tydligare ansvarsfördelning mellan aktörer på regional och nationell nivå

Projektet har resulterat i att den strategiska och operativa samverkan mellan berörda myndigheter, organisationer och regioner stärkts kring användning av validering. Många regionrepresentanter lyfter fram ökade möjligheter till samverkan, erfarenhetsutbyte och ett nytt eller större kontaktnät som ett mervärde av projektet. Flera regioner uppger att de genom projektets workshops och andra aktiviteter fått ta del av goda exempel på hur det som regionalt utvecklingsansvarig går att arbeta med att främja validering, exempelvis utifrån en koordinerande roll gentemot kommuner, branschorganisationer och utbildningsanordnare.

Många regionrepresentanter beskriver också att de via projektet kommit i kontakt med regioner de tidigare inte samverkat med och därigenom fått inspiration och konkreta tips på aktiviteter i syfte att stärka den egna regionala strukturen för validering. Flera av regionrepresentanterna uppger stärkt interregional samverkan som ett viktigt resultat av projektet och också som någonting som kommer att leva vidare även efter projektets slut. Ett exempel på detta är regionerna i östra Mellansverige, som gått samman och gemensamt sökt om medel i Tillväxtverkets utlysning för att utveckla regionala strukturer för validering.

Projektet har bidragit till att skapa en gemensam kunskapsbas att utgå ifrån, samt en ökad samsyn kring validering och regionernas roll inom valideringsområdet. Genom att samtliga Sveriges regioner deltagit i projektet har det bidragit till att respektive region har kunnat planera och påbörja utvecklingsarbete med hjälp av varandra. Synliggörandet av utvecklingsområden har även kunnat bidra till erfarenhetsutbyte och gemensam kunskapsuppbyggnad. Flera regionrepresentanter beskriver i projektets utvärdering att projektet fungerat som en plattform för validering och tydliggjort vad en regional struktur för validering kan innebära, men också att sådana strukturer kan skilja sig åt beroende på regionernas förutsättningar.

Därtill nämner flera regionrepresentanter att projektet har ökat samverkan mellan regioner och involverade myndigheter. Detta styrker även den utvärdering som genomförts av en extern utförare. Av denna framgår att en majoritet av regionerna upplever att samverkan mellan regionerna och berörda myndigheter har ökat. Detta har ökat förståelsen för regionernas roll för att främja validering, men också bidragit till att öka kunskapen om validering generellt – inte minst med hjälp av det expertstöd som projektet tillhandahållit.

Samtidigt uppger flera regioner i utvärderingen av projektet att roll- och ansvarsfördelningen inom valideringsområdet till viss del är fortsatt otydlig. Som exempel nämns bland annat att det finns ett fortsatt behov av mer tydlighet och långsiktighet kring regionernas ansvar för validering, samt en nationell stödfunktion som kan säkerställa valideringsprocesser med god kvalitet i arbetsliv och olika utbildningsformer.

3.2 Analysverktyg ger förutsättningar till större likvärdighet och kapacitetsuppbyggnad inom validering

Projektet har bidragit till större likvärdighet avseende stöd i validering för individer nationellt och regionalt. Detta har till stor del skett genom det analysverktyg som utvecklats för att stödja regionernas arbete med att identifiera utvecklingsområden, samt den handledning och utbildning som tillhandahållits vad gäller användning av verktyget. Verktyget har också fungerat som vägledning vid framtagande av handlingsplaner. Samtliga 21 regioner har kartlagt och självskattat sin kompetens om validering genom analysverktyget. Detta har i sin tur möjliggjort handlingsplaner och målbilder i det fortsatta arbetet, som har sin grund i de områden som analysverktyget pekat ut som viktiga för att arbeta med regionala strukturer för validering.

En region beskriver att projektet genom analysverktyget "skapat en grund för nationell samsyn kring regionens roll i valideringsarbetet och en tydlighet kring vad en långsiktig regional stödstruktur för validering innebär och ska innehålla." Även om en del regioner uppger att verktyget kunnat utvecklas eller anpassas för att kunna fungera ännu bättre, är de flesta överens om att det bidragit till större samsyn om vad validering innebär och hur det kan användas för att skapa nytta för individer, arbetsmarknad och samhället i stort.

Även i projektets externa utvärdering beskrivs att majoriteten av regionerna upplever att analysverktyget haft en positiv effekt vad gäller att medvetandegöra varför och hur validering i utbildning och arbete kan användas, samt utgjort ett viktigt underlag i förankringsarbetet inom den egna regionen. Flera av regionrepresentanterna beskriver att analysverktyget har varit ett stöd för att ge struktur och likvärdighet till arbetet med validering, vilket i sin tur bidragit till stöd när framtida aktiviteter ska planeras, prioriteras och genomföras i den egna regionen. Många regioner uppger att de kommer använda sig av verktyget även fortsättningsvis, i syfte att utveckla regionala strukturer för validering. I den externa utvärderingen uppger 70 procent av de svarande regionrepresentanterna att handlingsplanerna som tagits fram med hjälp av analysverktyget varit till nytta inför projektansökan till Tillväxtverket om fortsatt utveckling av effektiva strukturer för validering.

I projektets utvärdering och i den externa slututvärderingen har endast ett fåtal regioner svarat att verktyget inte varit användbart för dem och att de därför inte arbetat för att implementera verktyget i verksamheten. Det är tydligt att analysverktyget fungerat bra för många regioner, men inte passat lika väl för alla. Några av regionerna menar att verktyget varit administrativt tungt och därav svårt att använda. Verktyget har dock bidragit för alla regioner i någon mån, särskilt vad gäller att kartlägga befintlig kompetens om validering, utforma en handlingsplan och i de flesta fall för att ansöka om finansiering av fortsatt utvecklingsarbete i Tillväxtverkets utlysning.

3.3 Regionerna har utvecklat sitt arbete med att främja validering

Genom projektets workshops, stödmaterial och analysverktyg har regionerna utvecklat sitt arbete med strukturer för validering. Samtliga 21 regioner har använt sig av analysverktyget. Oavsett utgångspunkt vid projektets start har samtliga regioner kartlagt befintlig kompetens om validering i arbetsliv och på olika utbildningsnivåer. Detta har i sin tur varit nödvändigt för regionernas arbete med att identifiera utvecklingsområden och formulera handlingsplaner med prioriterade aktiviteter i det fortsatta arbetet. I många fall har regionerna också inlett arbete med aktiviteter enligt handlingsplanerna, exempelvis i form av att ta kontakt och etablera nätverk med relevanta företag, branschorganisationer och utbildningsanordnare på olika nivåer för att öka antalet valideringar i arbetslivet och i utbildning. Många regionrepresentanter uppger också att de etablerat och fördjupat kontakten med de som arbetar med validering på operativ nivå i kommunerna, exempelvis yrkeslärare och studie- och yrkesvägledare.

Flera regioner lyfter fram att projektet synliggjort behovet av regelbundna möten och diskussioner med arbetsgivare och utbildningsanordnare i regionen, varför detta blivit en viktig del i de handlingsplaner som projektet resulterat i på regionnivå. I andra fall har kartläggningen och analysverktyget visat att kännedomen om validering varit låg inom den egna organisationen, varpå kunskapshöjande insatser planerats och många gånger också genomförts. Flera exempel finns också där regioner inlett arbete med utveckling av metodstöd för utförare av validering.

Av projektets externa slututvärdering framgår att flera regionrepresentanter känner sig stärkta i sin operativa roll mot valideringsaktörer. Till detta har såväl analysverktyg som kunskapshöjande workshops och individuella utbildnings- och handledningstillfällen bidragit. Flera regioner menar att projektet stärkt deras kompetens i valideringsfrågor, oavsett om det handlat om grundläggande kompetens eller utvecklade kompetens för att kunna använda validering på nya sätt i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I enkäten som genomförts inom ramen för den externa slututvärderingen uppger 40 procent av regionerna att förutsättningar att arbeta med validering i deras region har utvecklats jämfört med innan projektet. 35 procent svarar att det fortfarande är under utveckling, medan 25 procent svarar nej.

Projektet har i stor utsträckning medverkat till att höja kunskapen om validering hos de regionala representanterna i projektet. Flera regioner pekar på att de individuella utbildnings- och handledningstillfällen som projektet tillhandahållit varit starkt bidragande till detta. Utöver de 21 workshops som hållits gemensamt för samtliga regioner, har projektet anordnat 113 utbildnings- och handledningstillfällen enskilt med regionerna. Vid dessa tillfällen har projektets processledare och experter erbjudit stöd i att kartlägga kompetens om validering inom regionerna och planera aktiviteter med hjälp av analysverktyget. Därigenom har projektet kunnat möta regionernas specifika behov och ta hänsyn till de varierande förutsättningarna som funnits i regionernas arbete med att bygga upp strukturer för validering.

Även om regionernas representanter i projektet beskriver att de själva fått ökad kunskap om validering, är det färre som uppger att projektet lett till att kunskapen om validering inom deras organisation ökat. Detta styrks också av projektets slututvärdering och den enkät som regionerna svarat på. Flera regionrepresentanter har under projektets gång, och i samband med projektets avslut, framhållit att kunskapen om validering fortsatt behöver spridas bredare i regionens organisation.

3.4 Varierande förutsättningar att arbeta med validering som del i det regionala kompetensförsörjningsarbetet

Flera regionrepresentanter menar att ett viktigt resultat av projektet är att validering fått större utrymme och prioritet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I många regioner har validering fått en tydligare roll i den regionala utvecklingsstrategin och/eller i andra styrdokument. I flera fall ger regionerna exempel på hur validering numera ses som ett viktigt verktyg både för kompetensförsörjning och regional utveckling, vilket också återspeglas i regionens styrdokument. Flera regioner beskriver att en följd av detta blir att arbetet med validering i arbetsliv och utbildning kommer att genomföras och följas upp på ett mer systematiskt sätt framöver.

Av regionernas framtagna handlingsplaner, och regionrepresentanternas svar i projektets utvärdering, framgår att validering som verktyg fått en tydligare roll i förhållande till regionens specifika behov av kompetens, exempelvis när det gäller företagsetableringar inom industrin eller kompetensbehov inom vård och omsorg. Detta har också blivit tydligt i samband med de delprojekt som utvecklats under projektets gång, inte minst när det gäller "Nätverk för erfarenhetsutbyte om validering inom komvux" och "Samverkan kring strategisk kompetensförsörjning inom näringslivet" (se bilaga till rapporten). I båda dessa fall är det tydligt att många regioner tagit steg när det gäller att se validering som ett verktyg för att möta större samhällsutmaningar.

Det varierar i vilken grad regionrepresentanterna upplever att regionerna har tillräckligt med resurser och stöd för att fortsättningsvis utveckla strukturer för validering. I en del fall är regionerna osäkra på om de har tillräckligt med resurser på plats framöver, för att kunna följa upp och analysera de aktiviteter som planeras enligt handlingsplanerna. Flera regionrepresentanter pekar på att de externa medel som utlyses av Tillväxtverket kommer vara nödvändiga för att fortsätta arbetet med att utveckla strukturer för validering. Sedan regionerna utvärderat projektet har de 20 av 21 regioner som sökt om medel i Tillväxtverkets utlysning, också fått sina ansökningar beviljade för fortsatt utvecklingsarbete.

3.5 De horisontella principerna kan utvecklas i regionernas arbete med strukturer för validering

De horisontella principerna har integrerats i projektet framför allt utifrån perspektivet att validering ska vara möjligt för alla individer, oavsett förutsättningar och bakgrund, så att fler individer ges möjlighet att studera, få anställning eller yrkesväxla.

Ett av målen har varit att projektet ska öka kunskap och medvetenhet om validering utifrån jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv. Detta har uppnåtts genom att perspektiven varit integrerade i analysverktyget, vilket inneburit att samtliga regioner tagit ställning till både jämställdhet och tillgänglighet i sin kartläggning av kompetens inom validering. I vissa fall finns aktiviteter med fokus på jämställdhet och tillgänglighet även planerade i regionernas handlingsplaner om fortsatt utvecklingsarbete.

Projektet har hållit en utbildning i horisontella principer för både regionerna och styrgruppen, samt tagit fram en policy för horisontella principer som följts av all projektpersonal. Under utbildningen introducerades olika verktyg och metoder för att integrera jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv i arbetet med att utveckla strukturer för validering. Perspektiven har också aktualiserats i flera av projektets workshops, där regioner fått dela med sig av arbetssätt och exempel på hur det går att arbeta med validering för att stärka de horisontella principerna, bland annat under en workshop med rubriken "Vad är vinsterna för individ, företag och samhälle med validering?".

Projektets aktiviteter har tillgängliggjorts på plattformen Teams för alla regioner och styrgrupp. I de fall någon av regionrepresentanterna haft förhinder vid workshops har det funnits tillgång till referat och presentationer i efterhand.

Ekologisk hållbarhet har integrerats i projektet framför allt genom att regionerna själva delat med sig av exempel på hur validering som verktyg för kompetensförsörjning kan bidra till stärkt kompetens om exempelvis hållbara arbetssätt och resurseffektiv produktion i många branscher, inte minst i regioner med stora företagsetableringar eller tillverkningsindustrier som ställer om till en mer hållbar produktion. I flera regioner finns också exempel på valideringsmodeller som utvecklats av branscher i dialog med regionen, där de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för mer hållbara arbetssätt har definierats. Därigenom har det under projektet blivit tydligt att exempelvis branschvalidering kan bidra till att arbetsgivare på ett mer effektivt sätt kan få tillgång till den kompetens som krävs för grön omställning.

Projektet har haft som mål att eftersträva en jämn könsfördelning bland projektpersonal, styrgrupp och projektdeltagare från regionerna. Detta har uppnåtts bland projektmedarbetarna, medan styrgruppen har bestått av sex kvinnor och tre män. Vid projektets slut var 15 av regionernas representanter kvinnor och 6 män.

Av projektets externa slututvärdering framgår att arbetet med att integrera de horisontella principerna i regionernas arbete med validering i många fall är under utveckling, men också att många regioner ser stor potential i validering för att bidra till en mer jämställd och tillgänglig arbetsmarknad. I den enkät som genomförts inom ramen för slututvärderingen svarar 14 regionrepresentanter (av 20 svarande) att arbetet med att

integrera horisontella principer i handlingsplanen för det fortsatta utvecklingsarbetet kring validering är under utveckling.

Att flera regioner upplever detta som ett utvecklingsområde styrks även av den kartläggning av befintlig kompetens i respektive region som genomförts med hjälp av analysverktyget. I samband med denna kartläggning uppgav majoriteten av regionerna att de saknade, eller delvis saknade, tillgång till fakta om tillgänglighet i samband med validering. Detta handlade exempelvis om information om vilka branscher som utför valideringar och hur det fördelar sig mellan könen eller tillgänglighet i olika delar av Sverige, men också hur möjligheterna till validering påverkas av språk, läs- och språksvårigheter och olika typer av funktionsnedsättningar.

Flera regionrepresentanter har under projektets gång påtalat behovet av mer tillförlitlig och säker statistik om validering för att kunna analysera vilka målgrupper i samhället som valideras, samt hur validering faktiskt bidrar till en mer jämställd och tillgänglig arbetsmarknad. Bland annat hänvisas till att det saknas en sammanhållen nationell struktur, etablerade metoder och rutiner, samt en ansvarig nationell part för inhämtning och lagring av statistik om validering. Regionerna har, både i arbetet med analysverktyget och i andra aktiviteter under projektet, lyft fram avsaknaden av regional och nationell jämförbar statistik om validering i arbetsliv och på olika utbildningsnivåer. Detta försvårar arbetet med att analysera hur validering bidrar, eller inte bidrar, till jämställdhet inom utbildning och arbetsmarknad.

Projektet har inte haft individer som målgrupp, utan har syftat till att vara system- och strukturlpåverkande. Därav har projektet sannolikt inte påverkat vilka individer som valideras på kort sikt. Däremot har regionerna i flera fall genomfört eller inlett insatser under projektets gång, med syfte att skapa valideringsstrukturer som är tillgängliga och öppna för alla målgrupper i samhället. I flera fall innehåller regionernas handlingsplaner insatser i syfte att integrera jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv i sina handlingsplaner för att utveckla strukturer för validering framöver, exempelvis för att nå ut med information om validering brett till alla målgrupper i samhället. I en del fall har det även handlat om kompetenshöjande insatser inom den egna organisationen, för att öka förståelsen för hur validering kan bidra till ökad jämställdhet och mångfald, men också hur valideringsprocessen i sig kan bli så jämställd och tillgänglig som möjligt.

I utvärderingen av projektet beskriver en region att den ökade förståelsen av valideringens möjligheter har visat att det ska vara ett verktyg för kompetensförsörjning som också leder till jämställdhet, ökad tillgänglighet och icke-diskriminering.

I flera av de projekt som regionerna startat till följd av Tillväxtverkets utlysning om effektiva strukturer för validering, som bland annat bygger på de handlingsplaner som tagits fram inom ramen för Valideringslyft, finns mål om att öka jämställdheten och tillgängligheten i de regionala strukturerna för validering. Flera regionrepresentanter menar också i sin utvärdering av projektet att det finns stor potential i att regionala strukturer för validering i längden kan bidra till ökade möjligheter att uppnå en jämnare könsfördelning inom branscher dominerade av ett kön eller en mer utjämnad inkomstfördelning mellan kvinnor och män.

4 Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Projektet har präglats av nära kommunikation med Sveriges 21 regioner, som också varit projektets huvudsakliga målgrupp. Detta har framför allt skett genom de workshops och metodstöd med tillhörande utbildnings- och handledningstillfällen som varit centrala delar av projektets genomförande. Därtill har erfarenheter och resultat av aktiviteter spridits externt och kontinuerligt under hela projektets gång.

4.1 Informationsguide för regioner

Projektet har tagit fram en informationsguide med material riktat till regionerna som publicerats på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida. Ett viktigt syfte med informationsmaterialet har varit att regionerna ska stärka sin egen kompetens om validering, men också kunna förklara och övertyga utbildningsanordnare och branscher om fördelarna med validering och i slutändan att individer enkelt ska kunna hitta information om validering och inse dess möjligheter. Bland annat har en kort presentation tagits fram om vad validering innebär, till vem/vilka validering riktar sig till och vilken nytta validering kan ha för individ, arbetsmarknad och samhälle.

Informationsguiden har uppdaterats löpande under projektets gång, bland annat med referat och presentationer från genomförda workshops. I utformandet av informationsmaterial har en normkritisk analys av texter och bilder genomförts löpande, både utifrån jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

Flera regioner uppger i samband med projektets slut att de haft nytta av projektet i sin egen kommunikation med branscher, utbildningsanordnare, arbetsgivare och andra intressenter. Som exempel nämns bland annat att erfarenhetsutbytet och lärandet via projektets workshops, utbildningstillfällen och studiebesök på Island har kunnat användas både i extern kommunikation för att få fler att upptäcka validering och i direkt kommunikation med olika aktörer.

I utvärderingen av projektet uppger däremot få regioner att de arbetat med att själva sprida material som projektet har producerat eller tillgängliggjort. Flera regioner menar att detta kan bli aktuellt i kommande utvecklingsarbete.

4.1.1 Delprojekt om identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering

Tidigt i projektet framkom behov av ett enkelt, tydligt och lättillgängligt informationsmaterial kopplat till validering. Bakgrunden var att kunskapen om validering som verktyg och del av kompetensförsörjningsområdet varierade hos regionerna. Förutom att förstärka och bredda sin egen kunskap inom området så uttrycktes ett behov av att kunna använda materialet i informations- och inspirationssyfte i mötet med potentiella samverkansaktörer eller på annat sätt viktiga organisationer och individer. Konsensus fanns kring att informationsmaterialet skulle ha visuell karaktär, det vill säga i form av kortare filmer, då det mediet uppfattas som det som kan få störst effekt utifrån syfte och målgrupp. Utifrån detta behov initierades delprojektet om identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering (se utförligare redovisning av projektet i bilagan).

För att kunna spegla validering utifrån olika perspektiv och möta de fokusområden som lyfts fram av regionerna, samt göra filmerna mer tillgängliga så valdes sju kategorier ut under vilka filmerna sorterades. Kriterierna för urval var att informationen skulle vara korrekt och relevant, att filmernas längd inte skulle överstiga fyra–sex minuter, samt att hänvisningar till fördjupning och kontaktinformation skulle framgå där så var möjligt.

Regionerna ombads att inventera egna nätverk för identifikation av intressanta filmer. De av regionerna inskickade filmerna tillsammans med de som projektledning och experter identifierat gallrades och sorterades sedan utifrån kriterier och kategorier. Sammanlagt 37 filmer om validering identifierades. I samband med projektets avslut har regionernas representanter fått ta del av hela listan över filmer. Därtill har MYH valt att länka till några av filmerna från sin webbsida, för att synliggöra vilka användningsområden som validering kan ha.

4.2 Spridning av projektets resultat

Nyhetsbrev och sociala medier

Projektet har kommunicerats kontinuerligt externt genom myndighetens nyhetsbrev och sociala medier. I denna kommunikation har fokus varit på hur regionerna arbetat med att bygga upp strukturer för validering och hur validering kan fungera som ett verktyg i regionernas kompetensförsörjningsarbete. Projektets kommunikation har också lyft hur validering i sig är ett sätt att synliggöra individers faktiska kompetens, oavsett tidigare utbildningsval och bakgrund och därigenom kan bidra till jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

I flera nyhetsbrev och inlägg på sociala medier har deltagande regionrepresentanter intervjuats och berättat om projektets aktiviteter samt resultatet av dessa.

Presentationer

Projektets material på myndighetens hemsida har varit tillgängligt för allmänheten. I övrigt har aktörer utanför projektet fått information om projektet vid olika konferenser om validering och kompetensförsörjning. Under projektet har det varit tydligt att regionerna ser värdet av att dela med sig av erfarenheter, både utmaningar och framgångsfaktorer, när det gäller att bygga upp strukturer för validering. Utöver de kommunikationsinsatser som beskrivits i tidigare avsnitt har projektet synliggjorts externt i följande sammanhang:

- Presentation för Delegationen för unga och nyanlända, juni 2021.
- Webinarium hos Svenskt Näringsliv, juni 2021.
- Presentation för arbetsgrupp med medlemmar från MYH och SUHF, augusti 2021.
- Presentation för Rådet för valideringsfrågor, november 2021.
- Presentation för komvuxrektorerna och utbildningsförvaltning på Region Gotland, december 2021.
- Presentation för Region Östergötlands nätverk för branscher och utbildningsaktörer, februari 2022.
- Presentation för arbetsmarknadsutskottet, april 2022.
- Presentation för Valideringsnätverk Jämtland, maj 2022.
- Dialog med ESF-projektet #vägledKompetens, maj 2022.
- Återkommande presentationer och dialog med myndigheterna inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande.¹⁰

4.3 Regionala spridningskonferenser

Under våren 2022 utarbetade regionerna handlingsplaner för sitt fortsatta arbete att bygga hållbara strukturer för validering i sina respektive län. Dessa handlingsplaner skulle också vara en viktig utgångspunkt för de medel för fortsatt utveckling i regionerna som Tillväxtverket utlyst för åren 2022–2024. Inom ramen för projektet ordnades därför två regionala valideringskonferenser under hösten 2022. Utgångspunkten var konferenser som skulle bidra till erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer i respektive region och därmed stärka regionens arbete att bygga en hållbar struktur för validering. Projektet bidrog med finansiering och MYH såväl som Arbetsförmedlingen, Skolverket och Tillväxtverket medverkade i planeringen och genomförandet av konferenserna. Regionerna var värdar för genomförande av respektive konferens. Genom att

---

¹⁰ Under 2020 beslutade generaldirektörerna för de myndigheter som ingår i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande att valideringsfrågan skulle ingå i det bredare arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande. En arbetsgrupp bestående av medlemmar från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket samt Myndigheten för yrkeshögskolan har sedan dess arbetat med valideringsfrågor med fokus på gemensamma insatser för att sprida information och kunskap om validering.

planeringen av konferenserna även kopplades till arbetet i valideringsgruppen inom myndighetssamverkan säkerställdes medverkan från ansvariga myndigheter inom valideringsområdet.

Under planeringsarbetet togs beslut att låta varje region utgå från sin handlingsplan, som tagits fram med hjälp av analysverktyget, och därmed själva avgöra inriktning på konferensen. De två regionala konferenserna hölls i Gävleborg och Västerbotten under hösten 2022.

Under båda konferenserna blev det tydligt att aktörer som utför valideringar efterfrågar mer samverkan och ser att regionerna kan ha en viktig samordnande funktion för att åstadkomma detta. Oavsett utbildningsform finns liknande utmaningar kring validering och kompletterande utbildning. Många konferensdeltagare lyfte behovet av plattformar för erfarenhetsutbyte och lärande. Regionala mötesplatser, likt dessa konferenser, uppfattades av många deltagare som ett bra sätt att nå aktörer inom valideringsområdet, för att adressera både utmaningar och framgångsfaktorer.

4.3.1 Regional konferens Gävleborg

Den regionala konferensen i Gävleborg hade stort fokus på erfarenhetsutbyte mellan företrädare från kommunal vuxenutbildning. Detta utifrån den handlingsplan de tagit fram, som bland annat fokuserade på att skapa en generell grundstruktur och metodstöd för utbildningar inom komvux. Konferensen samlade 126 deltagare, framför allt från aktörer verksamma inom komvux i Gävleborg. Utöver rundabordssamtal innehöll konferensen presentationer från Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen och Tillväxtverket.

Fokus i diskussionerna på konferensen var hur elever och studerande hittar möjligheten till validering, hur utbildningsaktörer kan ta igenom validanden genom processen samt hur validanden ska kunna komplettera det kunnande som saknas.

4.3.2 Regional konferens Västerbotten

Den regionala konferensen i Västerbotten hade ett brett fokus och samlade 80 deltagare. En stor del av deltagarna kom från aktörer inom komvux. Men det fanns även representanter från aktörer som arbetar med bedömning, yrkeshögskola, högre utbildning och regionrepresentanter från kringliggande regioner. Utöver rundabordssamtal innehöll konferensen presentationer från Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket och Tillväxtverket.

Under konferensen fördes diskussioner kring den nya lagstiftningen om kartläggning och validering inom komvux. Därtill diskuterades förväntningar på stöd och insatser från regionens kommande projekt "Validering i Västerbotten". Projektet syftar till att utveckla hållbara strukturer för validering med målet att skapa likvärdig och utökad tillgång till validering i samtliga kommuner samt att höja kompetensen och samordna aktörer inom området. Vidare lyftes behoven av samverkan kring gemensam utveckling av branschvalidering i Västerbotten.

4.4 Kommunikation med andra ESF-projekt

Validering Vård och omsorg

Parallellt med Valideringslyft har Vård- och omsorgscollege drivit ESF-projektet "Validering Vård och omsorg", som syftar till att med hjälp av validering stärka strategisk kompetensutveckling av yrkesverksamma inom vård och omsorg. Utifrån projektets angränsande syften har flera gemensamma aktiviteter genomförts.

I april 2022 gjordes en gemensam insats för att skapa nätverk för personer som är yrkesverksamma i vård och omsorg. Vid tre tillfällen anordnades nätverksträffar för att skapa möjlighet för erfarenhetsutbyte och lärande som kan stödja det egna

valideringsarbetet hos yrkesverksamma. Träffarna genomfördes digitalt och riktade sig till norra, mellersta och södra Sverige. Cirka 80 personer per träff deltog. Deltagarna var huvudsakligen yrkeslärare, studie- och yrkesvägledare och regionrepresentanter. I stort uppfattades träffarna som positiva och många deltagare menade att de gav mervärde i form av erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, omvärldsbevakning, och möjligheter till att diskutera gemensamma utmaningar i arbetet med validering.

En utförligare beskrivning av nätverksträffarna följer i bilagan till denna rapport, under rubriken för delprojekt "Nätverk för erfarenhetsutbyte om validering".

BOSS

Branschvalidering – operativ och strategisk samverkan (BOSS) är ett ESF-projekt med Myndigheten för yrkeshögskolan som projektägare. BOSS startade 1 januari 2018 och avslutas 30 april 2023. Projektet har vänt sig till företrädare för centrala branscher som arbetar med att utveckla och kvalitetssäkra validering av yrkeskompetens.

Det har funnits ett kontinuerligt utbyte mellan projekten Valideringslyft och BOSS. Detta har stärkt projektledningen och projektmedarbetarnas kunskap om användning av branschvalidering för arbetsgivare och individer. Medlemmar i projektgruppen för Valideringslyft har också medverkat i en serie workshops i BOSS om hur man skapar en kravspecifikation för en "medlare" för validering, vilket påminner om regionernas roll för att bygga upp strukturer för validering. Samverkan med BOSS-projektet var också viktig i framtagandet av branschvalideringskartan, som riktar sig till alla – exempelvis företrädare för regioner eller branscher – som vill veta vilka branschvalideringsmodeller som är tillgängliga i olika delar av landet.

De regionala företrädarna i projektet Valideringslyft har också fått ta del av BOSS-projektets aktiviteter i kunskapshöjande syfte. Bland annat genomfördes en digital konferens med BOSS-projektet den 1 oktober 2021 då regionerna fick möta branscherna och höra om deras valideringsmodeller. Regionala företrädare bjöds in till konferensen i syfte att sprida goda exempel på hur olika aktörer använder branschvalidering för kompetenshöjning, omställning och integration.

Vidare har Valideringslyft- och BOSS-projekten informerats om gemensamt i olika sammanhang, exempelvis vid en nationell valideringskonferens i april 2022. Vid sådana tillfällen har båda projekten varit tydliga med att branschernas kompetensbehov, samt vilken roll branschvalidering kan ha för kompetensförsörjning, bör vara viktiga delar i regionala strukturer för validering.

4.5 Branschvalideringskartan

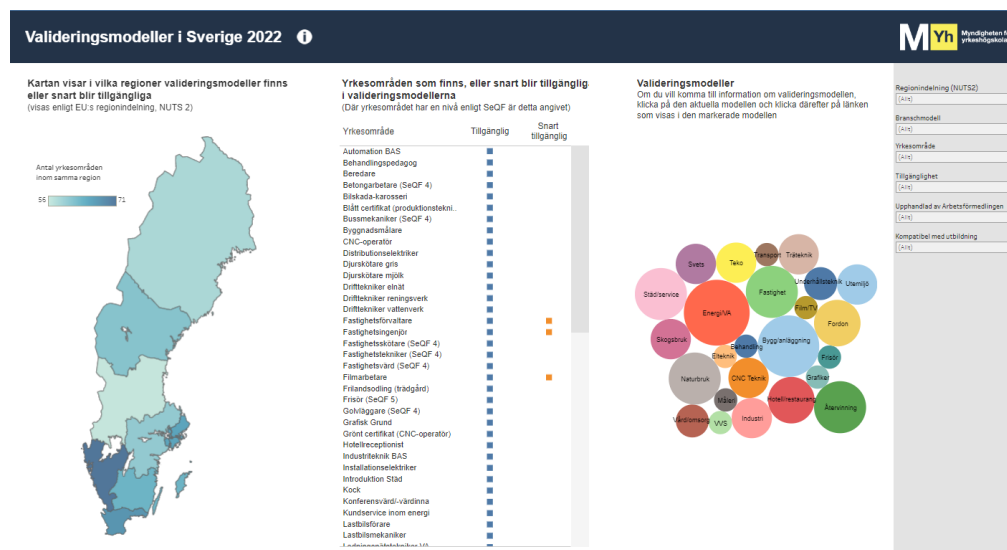
Under inledningen av projektet pekade flera regioner på att alla branschers valideringsbehov inte kan täckas i en region. Under projektet har därför en interaktiv karta tagits fram tillsammans med BOSS-projektet. Kartan innehåller de branschvalideringsmodeller som finns tillgängliga i olika delar av Sverige och publicerades på Myndigheten för yrkeshögskolans hemsida i augusti 2022. I kartan finns även information som talar om ifall en branschvalideringsmodell är upphandlad av Arbetsförmedlingen.

Kartan kan vara ett sätt att hjälpa både regioner att bli bättre koordinerade och företag att hitta valideringsmöjligheter inom sin bransch.

Branschvalidering innebär att en modell har tagits fram av en bransch och används när en persons yrkeskunnande ska testas mot ett visst yrke. Branschvalidering brukar vara aktuell när en person har arbetat inom ett område men saknar formella bevis för sitt kunnande, och behöver få det erkänt och dokumenterat för att kunna gå vidare i arbetslivet.

Syftet med kartan är att den ska bidra till att fler kommer i kontakt med dem som genomför branschvalideringar. Därigenom kan fler personer få möjlighet att snabbare komma till arbete och kompletterande utbildning och de branscher som har modeller kan snabbare finna den kompetens de behöver.

Kartan blev väl mottagen av externa parter. Sidan där den finns länkad på MYH:s webbsida hade i slutet av januari 2023 besökts av cirka 700 unika besökare som i genomsnitt tillbringade flera minuter på sidan.

Figur 2. Branschvalideringskartan på www.myh.se (hämtad 2023-01-26)

4.6 Kommunikationsinsatser med myndigheter och andra aktörer

Utifrån att det svenska systemet för validering är decentraliserat och delat har flera av projektets aktiviteter också riktat sig till en mängd andra aktörer, både direkt och indirekt via regionerna. Validering genomförs av en mängd olika utförare inom respektive utbildningsform och i arbetslivet. Detta har återspeglats i projektets kommunikation som både involverat och riktat sig till andra aktörer som valideringsutförare, kommunal vuxenutbildning, utbildningsanordnare, universitet och högskolor, branschorganisationer och omställningsorganisationer. I Valideringsdelegationens slutbetänkande (SOU 2019:69) konstateras att det finns behov på regional nivå att samordna myndigheter, kommuner och andra aktörer med betydelse för regionens kompetensförsörjning. Vidare betonar delegationen att samverkan mellan myndigheter och andra aktörer på regional nivå om kompetensförsörjning och validering har stor betydelse för såväl matchningen på arbetsmarknaden och för effektivitet och relevans i utbildningsinsatserna.

I linje med Valideringsdelegationens rekommendationer har projektet genomförts i bred samverkan med andra myndigheter och aktörer och har omfattat kommunikationsinsatser med och även gentemot dessa. Projektet har löpande informerat myndigheterna i arbetsgruppen "Validering inom myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande" om projektets aktiviteter och insatser. Myndigheterna i denna samverkan – Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket samt Myndigheten för yrkeshögskolan – har också deltagit i flera aktiviteter som hållits inom ramen för projektet, bland annat i samband med workshops och slutkonferens.

Projektet har omfattat flera kommunikationsinsatser med deltagande från Tillväxtverket, inte minst utifrån det regeringsuppdrag som Tillväxtverket och Myndigheten för

yrkeshögskolan fick i december 2021. Uppdraget är att via en utlysning om totalt 60 miljoner stödja och utveckla regionernas arbete med att etablera effektiva strukturer för validering under 2022 till 2024. Uppdraget motiveras utifrån att validering är ett viktigt verktyg i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, för vilket Tillväxtverket har en stödjande och främjande roll, och accentuerar att regionerna har en funktion i att driva på, samordna, stödja och öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering.¹¹

Utifrån det nya regeringsuppdraget har projektet hållit dialogmöten och workshops under 2022, för att diskutera potentiella projektidéer med regionerna. Här har regionernas arbete med analysverktyget kommit till stor nytta, eftersom verktyget syftat till att stödja regionerna i att identifiera möjliga aktiviteter för att bygga upp stödstrukturer för validering.

I samband med projektets workshops har Skolverket informerat om hur de arbetar med att främja användningen och utvecklingen av validering inom kommunal vuxenutbildning. Under de regionala konferenserna hösten 2022 deltog även Skolverket för att informera om de nya lagändringar som träder i kraft 2023 om inledande kartläggning och validering inom komvux.

Utöver myndigheterna som nämns ovan har flera andra aktörer deltagit i projektets workshops, inte minst i kunskapshöjande syfte och för att sätta validering i en större kontext och tydliggöra vilken nytta validering kan ha för kompetensförsörjning, livslångt lärande och samhället i stort. I en av projektets första workshops deltog SKR för att berätta om vilken roll de sett att regionerna kan ta i valideringsarbetet, exempelvis som finansiär, utförare (i form av att utveckla och driva olika typer av projekt i det regionala utvecklingsarbetet), nätverkare och kapacitetsbyggare.

I en workshop som hölls om validering inom högskola och universitet redogjorde Universitets- och högskolerådet (UHR) för sin roll i förhållande till högskolor och universitet när det kommer till bedömning av reell kompetens (validering) samt hur de arbetar med bedömning av utländsk utbildning. Workshopen innehöll även presentationer från flera lärosäten och vilka vinster som kan uppstå för en region när lärosäten samverkar kring validering och till exempel godkänner varandras bedömningar av reell kompetens.

Projektet har också informerat regionerna om branschvalidering som en nyckel till kompetensförsörjning, byggd på branschernas egna krav om vad som gör en individ anställningsbar inom ett visst yrkesområde. I den workshop som hade specifikt fokus på branschvalidering fick regionerna ta del av exempel från fastighetsbranschen och de kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona.

En av workshoparna hade fokus på möjligheterna med validering inom folkbildningen och dess roll i kompetensförsörjningen. Workshopen genomfördes med hjälp av Folkbildningsrådet, som höll en presentation. Denna workshop innehöll även exempel från validering i praktiken inom studieförbunden och en presentation om forskningens syn på validering inom folkhögskolan.

Jämställdhet, tillgänglighet samt icke-diskriminering har aktualiserats på olika sätt i workshopserien, inte minst ur kunskapshöjande syfte och utifrån de vinster som validering kan ge för samhälle och individer. Under en av workshoparna diskuterade regionerna särskilt hur valideringsmodeller och metoder för validering kan göras så inkluderande och tillgängliga som möjligt. Bland annat utifrån att flera av de yrkesområden och branscher där validering hittills har tillämpats i störst utsträckning, är antingen mans- eller kvinnodominerade.

I projektets utvärdering lyfter många regioner fram att workshopserien har varit en kunskapshöjande insats och att de olika myndigheterna och aktörernas medverkan

---

¹¹ Regeringsbeslut 2021-12-16, *Uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå* N2021/03082.

bidragit till ökad förståelse för valideringens roll för kompetensförsörjning. Majoriteten av de svarande i den enkät som genomförts inom ramen för slututvärderingen upplever att seriens kvalitet, relevans och upplägg har varit bra eller mycket bra. I projektets utvärdering uttrycker flera regioner att Valideringslyft har skapat ett nationellt sammanhang och att workshopserien har bidragit till kunskap, kontakter och erfarenhetsutbyte tillsammans med andra aktörer, regioner och myndigheter.

4.7 Slutkonferens

Den 1–2 december 2022 hölls projektets slutkonferens på Scandic Foresta, Lidingö. Slutkonferensen samlade 77 deltagare. Utöver representanter för regionerna fanns deltagare från Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och flera myndigheter. Programmet omfattade både en resumé över det utvecklingsarbete som regionerna utfört i projektet och en blick framåt på hur verktyg, samverkan och erfarenheter kan användas för att vidareutveckla de regionala strukturerna för validering, inte minst inom ramen för Tillväxtverkets utlysning om effektiva och hållbara strukturer för validering. Flera regioner höll presentationer med erfarenheter från projektet och hur det utvecklingsarbete som initierats kommer att leva vidare även framöver.

Under slutkonferensen berättade bland annat Region Gotland om sin förflyttning under projektet, både gällande kompetens inom valideringsområdet och hur validering numera prioriteras i det regionala kompetensförsörjningsarbetet – bland annat genom utveckling av ett lärcentrum med möjligheter till validering och studier inom flera utbildningsformer. Region Västmanland redogjorde för sina erfarenheter från projektet och hur de tagit vidare dessa till ett projekt tillsammans med de fem länen i östra Mellansverige, i syfte att gemensamt utveckla regionala strukturer för validering. Region Jönköpings län presenterade hur de utvecklat sitt arbete med validering inom ramen för strategisk kompetensförsörjning, med fokus på framtidssäkrad kompetensförsörjning inom industrin. Region Västra Götaland och Region Gävleborg berättade om hur de tillsammans avser driva arbetet med strategisk kompetensförsörjning och modell- och metodutveckling för validering inom komvux vidare även efter projektet Valideringslyfts slut.

Slutkonferensen innehöll även "rundabordsamtal" mellan regionerna, som kunde välja att diskutera något av följande fokusområden:

- Komvux
- Branschvalidering
- Strategisk kompetensförsörjning
- Kommunikation, spridning, nätverk
- Förankra och inkludera validering i de regionala styrdokumenterna

I samtalen ingick att knyta kontakter regioner emellan för fortsatt samverkan. Likaså fick regionerna möjlighet att ge inspel om vad de kan bidra med i myndighetssamverkan om validering, så att denna samverkan också utgår från regionala perspektiv.

Konferensen rymde därtill ett panelsamtal mellan parter som är centrala i kompetensförsörjningsarbetet, med fokus på hur validering kan stärka kompetensförsörjning och livslångt lärande. I samtalet deltog representanter från Svenskt Näringsliv, Sobona, LO, Trygghetsfonden TSL och Region Dalarna.

I sina presentationer och i gruppdiskussionerna lyfte många deltagare fram att projektet bidragit till ökad kunskap om validering, stärkt samverkan mellan regionerna, samt lett fram till att regionernas roll för att främja validering blivit tydligare. Flera regioner menade att projektets slut inte innebär ett slut på arbetet med att utveckla strukturer för validering, utan att det fortsätter i olika former framöver.

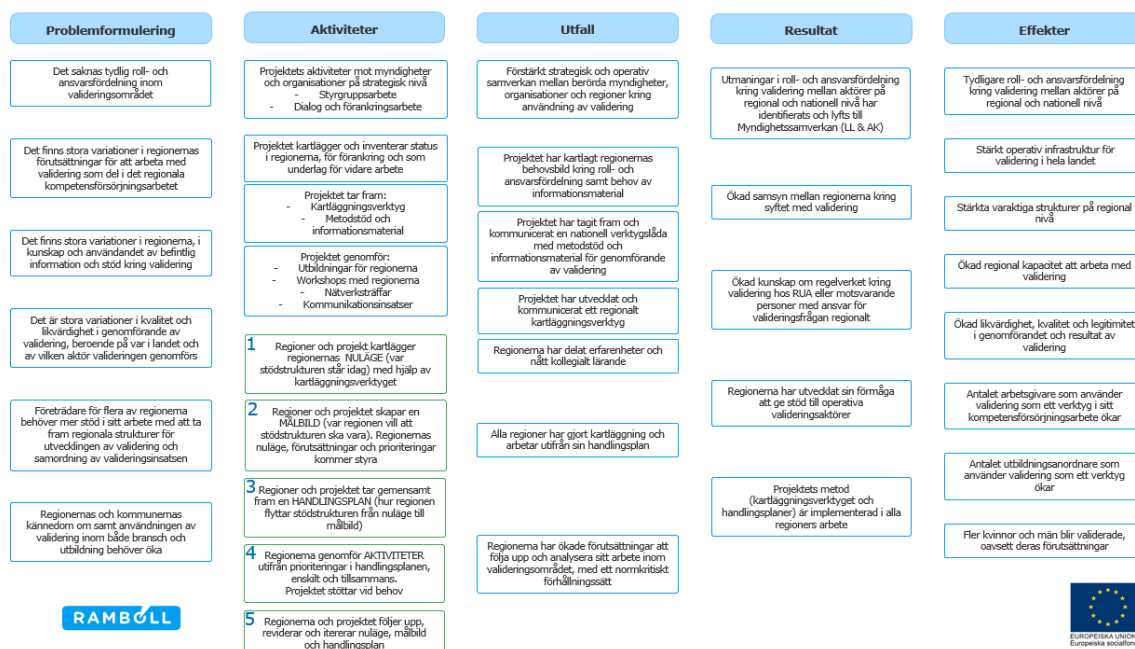
Ett genomgående tema under konferensen och något som flera presentatörer betonade, var att nationella och regionala strukturer för validering – för att synliggöra och erkänna

individens faktiska kompetens – är viktiga frågor för omställning, livslångt lärande och arbetslivets kompetensförsörjning.

5 Uppföljning och utvärdering

Ramboll Management Consulting (härefter Ramboll) har på uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan utvärderat projektets relevans, måluppfyllelse och varaktighet. Utvärderingsuppdraget har genomförts i tre faser, som haft både uppföljande och stödjande syften. Under våren 2021 genomfördes en uppstartsfas som lade grunden för utvärderingen och utmynnade i en förändringsteori och en utvärderingsplan.

Utvärderingen har varit teoribaserad, vilket innebär att Ramboll utgått från projektets förändringsteori (se figur 3) för att bedöma projektets relevans, måluppfyllelse och förutsättningar för hållbarhet. Förändringsteorin är framtagen av projektets styrgrupp tillsammans med Ramboll under projektets uppstartsfas.

Figur 3. Förändringsteori för Valideringslyft, framtagen i samarbete med Ramboll

Under våren 2022 genomfördes en halvtidsutvärdering som analyserade hur projektets genomförande såg ut och om några justeringar borde göras inför projektets avslutning.¹² Halvtidsutvärderingen kom fram till att de insatser som hittills genomförts hade fungerat väl och att majoriteten av regionerna var nöjda med det stöd de fått för att bygga upp och utveckla regionala strukturer för validering. Halvtidsutvärderingen visade även att projektet borde säkerställa en långsiktig plan för stöd till regionernas strategiska arbete med validering.

5.1 Slututvärdering av projektet

Rambolls slututvärdering av projektet genomfördes under höst och vinter 2022 i samband med att projektet avslutades.¹³ Slututvärderingen bygger på flera olika datakällor.

¹² Ramboll (2022) Valideringslyft – halvtidsutvärdering

¹³ Ramboll (2022) Valideringslyft – slututvärdering

I slututvärderingen genomfördes totalt 17 intervjuer:

- Fyra intervjuer med projektets projektgrupp från MYH i syfte att få en fördjupad förståelse för hur projektet har genomförts samt för att identifiera framgångsfaktorer och utmaningar under projektets gång.
- Två intervjuer med representerade myndigheter i projektets styrgrupp för att följa upp projektets resultat på strategisk nivå samt kring myndighetssamverkan.
- Elva intervjuer med regionala representanter i syfte att få regionernas syn på projektets genomförande och resultat. Intervjuerna var konstruerade som en fallstudie med representanter från fem olika regioner. Fallstudien ämnade att inkludera tre representanter från varje region varav en skulle vara regionens deltagande representant, den andra en person inom regionen som indirekt berördes av projektet och den tredje en operativ aktör i form av en utbildningsanordnare som genomför valideringar. På grund av frånvaro av återkoppling från vissa regioner blev inte alla regioner fulltaliga.

Utöver intervjuerna genomfördes en enkätstudie med de deltagande regionerna. Enkäten inkluderade frågor som berör analysverktyget, samverkan, målbild och handlingsplan. I enkäten fick regionerna även ta ställning till om de integrerat horisontella principer i sina handlingsplaner. Av de 21 regionerna svarade 20 regioner på enkäten.

Slututvärderingen konstaterar att projektet har genomförts väl och nått en god måluppfyllelse. Detta konstaterande bygger bland annat på att projektets verktyg har varit värdefullt för många regioner, även om det inte passerat lika väl för alla. Verktygen har dock bidragit till arbetet med att bygga upp strukturer för validering i alla regioner i någon mån, särskilt vad gäller att ta fram en ansökan om projektmedel från Tillväxtverket. Vidare beskriver utvärderingen att projektet har varit en del i en utvecklingskedja för att validering ska bli ett verktyg i regional kompetensförsörjning. Hur mycket som skett varierar mellan regionerna, med utgångsläge och förutsättningar som viktigaste förklaringsfaktorer. Utvärderingen visar att de regioner som innan projektet inte hade kommit lika långt som de andra, har utvecklats mest. De regioner som hade kommit längre innan projektets start har naturligt nog haft mindre nytta av projektet, men ändå använt det för att ta nästa steg.

Slututvärderingen fastställer även att det krävs ett nästa steg innan en regional stödstruktur för validering är etablerad i alla regioner, bland annat utifrån det operativa arbete som planeras i regionerna utifrån de handlingsplaner som tagits fram. Att det återstår arbete för att etablera regionala strukturer exemplifieras även med att regionerna efterfrågar fortsatt nationellt stöd. Det handlar bland annat om en sammanhållen struktur och mötesplats för samverkan, där regionerna kan fortsätta att lära av varandra och sprida erfarenheter och lärdomar.

5.2 Intern utvärdering av projektet

I projektet har ett agilt arbetssätt tillämpats som gjort att det skett kontinuerliga förbättringar av stödet till regionerna. Utvärderingar har skett både genom frågor till deltagarna från regionerna samt intern reflektion i projektledning och styrgrupp. Regionernas behov av stöd, som varit vägledande genom hela projektet, har följts upp löpande genom workshops och enskilda utbildnings- och handledningstillfällen. Workshopserien har också utvärderats genom att regionrepresentanterna har fått fylla i en enkät efter varje workshop. Därigenom har projektet kunnat anpassa innehåll och struktur på aktiviteter i enlighet med de behov som målgruppen uttryckt.

Styrgruppens reflektioner och inspel under projektet har varit särskilt viktiga när det gäller innehåll i både analysverktyg och workshops, inte minst då gruppen haft en bred representation av både myndigheter och organisationer med uppdrag och intresse av validering inom utbildning och arbetsliv. Som exempel kan analysverktygets olika

områden i den kartläggande delen nämnas, där det ingår en mängd indikatorer som visar vilken grundläggande kompetens som regionalt utvecklingsansvariga behöver ha tillgång till. Här har styrgruppen fått möjlighet att utvärdera olika versioner av analysverktyget, och lämnat viktiga inspel särskilt när det gäller områdena "Komvux", "Yrkeshögskolan", "Högskola och universitet", "Branschvalidering" och "Folkbildning".

Flera medlemmar i styrgruppen har uttryckt att projektet skapat mervärde även för dem, utifrån att det blivit tydligt vilka utmaningar som finns i regionernas arbete med att bygga upp strukturer för validering.

6 Användande av resultat

Erfarenheterna från projektet Valideringslyft kommer att tas om hand på olika sätt i befintlig verksamhet hos Myndigheten för yrkeshögskolan, inte minst utifrån myndighetens uppdrag att följa, stödja och samordna utvecklingen av validering nationellt och regionalt inom utbildningsområdet och i arbetslivet. Projektets resultat kommer även att användas inom ramen för myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

6.1 MYH:s uppdrag att stödja och samordna utvecklingen av validering

Projektet Valideringslyft har syftat till att stärka den regionala kapaciteten för validering. I sin tur förväntas denna kapacitetshöjning resultera i samhällsekonomisk nytta och en mer effektiv resursfördelning när individer kan förkorta sin tid i utbildning eller snabbare matchas mot lediga jobb. Detta knyter an väl till myndighetens vision om att arbetsliv och individer ska få den kompetens de behöver för att kunna växa och utvecklas.

Genom en ändring i Myndigheten för yrkeshögskolans instruktion har uppdraget att följa och stödja utvecklingsarbetet inom valideringsområdet blivit permanent. Sedan 2020 har ett liknande uppdrag funnits i myndighetens regleringsbrev. Enligt den ändrade instruktionen ska myndigheten med beaktande av den nya valideringsförordningen (2022:1549) följa, stödja och samordna utvecklingen av validering nationellt och regionalt inom utbildningsområdet och i arbetslivet genom att:

1. sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering,
2. bidra till en långsiktig kunskapsuppbyggnad för utförare av validering, och
3. sammanställa, analysera och redovisa resultat av uppföljning och utvärdering inom valideringsområdet.

Uppgiften att sammanställa, analysera och redovisa resultat av uppföljning och utvärdering inom valideringsområdet gör att arbetet med, och resultatet av, validering även fortsättningsvis kommer att följas upp systematiskt som de tidigare publicerade uppföljningsrapporterna.¹⁴ Inom ramen för myndighetssamverkan inom valideringsområdet har MYH haft ansvar för en årlig uppföljningsrapport inom valideringsområdet. Rapporten ger en sammanhållen bild av arbetet med validering inom de olika utbildningsnivåerna och inom den validering som genomförs i arbetslivet. Genom rapporten har MYH, tillsammans med övriga myndigheter i myndighetssamverkan, möjlighet att följa upp och analysera hur väl det samlade arbetet i myndigheterna också bidrar till regionala strukturer för validering. Det handlar exempelvis om hur många individer som valideras i utbildning och arbetsliv, hur validering används som ett verktyg för kompetensförsörjning av arbetsgivare och om den nationella och regionala

---

¹⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2021) *Valideringsrapport 2021: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt* & Myndigheten för yrkeshögskolan (2022) *Valideringsrapport 2022: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt*.

kapaciteten för validering ökar. Detta är områden som har en tydlig koppling till de långsiktiga samhällseffekter som projektet Valideringslyft haft som syfte att bidra till.

MYH har utifrån tidigare uppdrag om att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt tagit initiativ till ett nationellt råd för valideringsfrågor. Syftet med rådet är skapa en arena där nationella myndigheter och organisationer kan dela kunskap och utbyta erfarenheter samt diskutera utvecklingen inom valideringsområdet. I rådet ingår representanter från Arbetsförmedlingen, Företagarna, Folkbildningsrådet, LO, Skolverket, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges kommuner och regioner, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Trygghetsfonden TSL, Tillväxtverket och Unionen. Utifrån rådets breda sammansättning finns goda förutsättningar sprida erfarenheterna från projektet Valideringslyft, särskilt när det handlar om utmaningar och fokusområden i regionernas fortsatta arbete med att bygga upp och utveckla strukturer för validering.

6.2 Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande

2022 fick Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Statens skolverk, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet (UKÅ) och Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppdrag via instruktionsförändringar eller i regleringsbrev att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning. Vid sidan av dessa myndigheter ingår Folkbildningsrådet och Verket för innovationssystem (Vinnova) i samverkan.

Myndighetssamverkan inom detta område har pågått sedan slutet av 2019, men då på egeninitierad basis. Myndighetssamverkan startade delvis parallellt med samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande, ett av de strategiska samverkansprogram som regeringen lanserade i juli 2019 och som avslutades våren 2022. I den agenda som togs fram i samband med programmets avslut handlar en av de föreslagna insatserna om att skapa mer effektiva system för samverkan mellan myndigheter med ansvar och uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet. Bland annat lyfts behov fram av att etablera en struktur för samordning av myndighetsgemensamma frågor.¹⁵

I strukturen för myndighetssamverkan finns också en arbetsgrupp med validering som fokusområde. I arbetsgruppen ingår representanter från Arbetsförmedlingen, MYH, Skolverket, Tillväxtverket och Universitets- och högskolerådet. En myndighetsövergripande styrgrupp för samordning av arbetet inom valideringsområdet inrättades under den period som Valideringsdelegationens arbete pågick mellan 2015 och 2019. Under 2020 beslutade generaldirektörerna för de myndigheter som ingår i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning att valideringsfrågan skulle ingå i det bredare arbetet för kompetensförsörjning. Styrgruppen för validering, som inrättades under valideringsdelegationens arbete, fick nu också ett bredare uppdrag med fokus på kompetensförsörjningsområdet.

Arbetsgruppen för validering har fokuserat på, att utifrån respektive myndighets uppdrag, sprida information och kunskap om validering, samt följa upp utvecklingen av validering. Inom ramen för uppdraget att utveckla effektiva strukturer för validering har myndigheterna också planerat för gemensamma insatser, bland annat mot bakgrund av erfarenheterna från projektet Valideringslyft.

Utöver arbetsgruppen med validering i fokus sker ett övergripande arbete inom ramen för myndighetssamverkan för att utforma ändamålsenligt stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete. Detta mot bakgrund av en ändring i MYH:s regleringsbrev för 2022, där myndigheten fått i uppdrag att svara för administrativ samordning av

¹⁵ Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande) (2022) *Agenda för samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande*.

myndighetssamverkan.¹⁶ Enligt samma uppdrag ska stöd till regionalt kompetensförsörjningsarbete vara ett prioriterat område för samverkan. Med tanke på resultatet av projektet Valideringslyft, som visar att validering bör vara integrerat i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, blir det viktigt att tillvarata regionernas erfarenheter och erbjuda nationella mötesplatser och arenor där regionalt utvecklingsansvariga kan möta ansvariga myndigheter inom validerings- och kompetensförsörjningsområdet.

6.3 Uppdrag om att utveckla effektiva strukturer för validering

Regionernas möjligheter till fortsatt utveckling de kommande åren, även efter projektet Valideringslyfts slut, har förbättrats genom det regeringsuppdrag som Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan fick i december 2021. Regeringsuppdraget anger också att samverkan ska ske med Arbetsförmedlingen. Uppdraget är att via en utlysning om totalt 60 miljoner stödja och utveckla regionernas arbete med att etablera effektiva strukturer för validering under 2022 till 2024. I uppdraget betonas att validering är ett viktigt verktyg i det regionala kompetensförsörjningsarbetet och att regionerna har en viktig roll för att driva på, samordna, stödja och öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering.¹⁷

20 av 21 regioner har skickat in ansökningar i utlysningen om fortsatt arbete med att utveckla regionala strukturer för validering, som också blivit beviljade. I ansökningarna var handlingsplanerna som tagits fram med hjälp av analysverktyget i projektet Valideringslyft en viktig del, eftersom planerna omfattat regionernas planerade aktiviteter för att stärka utvecklingsarbetet kommande år. Därigenom finns en tydlig koppling mellan Valideringslyft och det nya regeringsuppdraget.

I flera av regionernas handlingsplaner och i ansökningarna om medel för fortsatt utvecklingsarbete identifieras arbete med att integrera horisontella principer som ett utvecklingsområde. Under slutkonferensen av projektet delade bland annat Region Gävleborg med sig av om hur de tar sitt arbete med en regional struktur vidare inom ramen för projektet "ValiVux", som har ett tydligt fokus på jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Det metodstöd som planeras inom det projektet ska vara till nytta för de personer som får sina kunskaper validerade inom komvux. Metodstödet ska innehålla möjligheter till anpassning utifrån olika personers förutsättningar och behov. Detta förväntas öka jämlikhet, mångfald och tillgänglighet till validering inom komvux.

Metodstöd och aktiviteter för att synliggöra validering som verktyg för jämställdhet, tillgänglighet och ekologisk hållbarhet pågår även i flera ytterligare regioner, liksom insatser för att göra valideringsprocessen så tillgänglig och inkluderande som möjligt.

Erfarenhetsutbytet mellan regionerna har varit en av de stora styrkorna med arbetssättet i Valideringslyft. Nästan samtliga regioner vittnar om att behovet av erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande kvarstår nu när utvecklingsarbetet fortsätter inom ramen för regeringsuppdraget att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. Under 2023 planerar Tillväxtverket, tillsammans med övriga myndigheter i valideringsgruppen inom myndighetssamverkan, att genomföra regionala dialoger utifrån regeringsuppdraget. Dialogerna ger regionerna möjlighet till fortsatt erfarenhetsutbyte. Vidare kommer det genomföras kunskapswebbinarier inom olika områden med regionerna som målgrupp, bland annat om den nya valideringsförordningen (2022:1549) och förändringar i skollagen.

---

¹⁶ Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev 2022.

¹⁷ Regeringsbeslut 2021-12-16, Uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå N2021/03082.

6.4 Informationsmaterial från projektet

Myndigheten ska enligt sin ändrade instruktion sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering. För denna uppgift kommer delar av det informationsmaterial som tagits fram i projektet att komma till användning. Där det är möjligt kommer informationsmaterialet från projektet att användas i myndighetens ordinarie arbete med validering.

Delar av projektets informationsmaterial kommer att finnas fortsatt tillgängligt via myndighetens webbplats. Det handlar bland annat om den korta presentation om nyttan med validering som projektet tagit fram. Presentationen ger en enkel introduktion till vad validering innebär samt för vem, när och varför validering kan bli aktuellt.

Enligt sin instruktion ska myndigheten även stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering. Det styrker myndighetens fortsatta utveckling av branschvalideringskartan, som tagits fram inom ramen för projekten Valideringslyft och BOSS. Kartan kommer att hållas uppdaterad och även i fortsättningen finnas tillgänglig på myndighetens webbplats.

I ett av delprojekten identifierades och kategoriserades befintliga filmer om validering. I samband med projektets avslut har regionernas representanter fått ta del av hela listan över filmer. Därtill har MYH valt att länka till några av filmerna från sin webbsida, för att synliggöra vilka olika användningsområden som validering kan ha.

6.5 Analysverktyg

Ett av projektets mål var att utveckla ett regionalt kartläggningsverktyg som ger stöd för långsiktig regional och nationell kapacitetsuppbyggnad inom validering. I avsnitt 3 konstateras att analysverktyget till stor del har fyllt detta syfte, och att regionerna haft nytta av verktyget i sitt arbete med strukturer för validering. Mot bakgrund av detta kommer det vara möjligt för regionerna att använda verktyget även fortsättningsvis för att på sikt bidra till likvärdig, effektiv och hållbar regional infrastruktur för validering. Verktyget kommer att finnas tillgängligt på myndighetens webbplats.

Det har även producerats en instruktionsfilm som förklarar hur verktyget ska användas, både för att synliggöra och identifiera regionens utvecklingsområden och som vägledning vid framtagande av konkreta utvecklingsspår.

7 Kommentarer och tips

Ett framgångskoncept för projektet har varit den nära dialog som förts med projektets målgrupp, som varit de regionalt utvecklingsansvariga. Dialog inleddes redan innan projektet, vilket innebar att samtliga regioner ställde sig bakom projektansökan. Regionerna involverades också i behovsanalysen som gjordes inför projektet, vilket var särskilt viktigt med tanke på regionernas varierande förutsättningar och kunskapsnivå om validering.

I projektet har ett agilt arbetssätt tillämpats som gjort att det skett kontinuerliga förbättringar av stödet till regionerna. Regionernas behov av stöd, som varit vägledande genom hela projektet, har följts upp löpande genom workshops och enskilda utbildnings- och handledningstillfällen. Därigenom har projektet kunnat anpassa innehåll och struktur på aktiviteter i enlighet med de behov som målgruppen uttryckt. Detta behovsstyrda arbetssätt kan med fördel tillämpas i liknande projekt som riktar sig till regioner eller andra externa aktörer som målgrupp.

Projektet har vänt sig till regionalt utvecklingsansvariga som vid projektets start kommit olika långt i arbetet med regionala strukturer för validering. Detta har varit utmanande, men också visat sig ha fördelar eftersom det möjliggjort erfarenhetsutbyte och lärande

mellan regionerna där de som haft ett mer utvecklat arbete kring validering fungerat som inspirations- och kunskapskällor för de som inte kommit lika långt. På så sätt har regionerna själva också varit delaktiga i att bidra med kunskapsuppbyggnad. En rekommendation till liknande projekt med stödjande syfte på strukturell nivå kan därför vara att dra nytta av den befintliga kompetens som faktiskt finns hos målgruppen för projektet.

Projektets resultat vittnar om komplexiteten i ett decentraliserat valideringssystem, vilket behöver tas hänsyn till i kommande projekt med validering och kompetensförsörjning i fokus. Detta kunde även Valideringsdelegationen konstatera. Validering är ett tvärsektorielt kunskapsområde som kräver samsyn och samverkan på alla nivåer, nationellt, regionalt och lokalt, för att kunna utvecklas. I Valideringsdelegationens slutbetänkande beskrivs att det egentligen är svårt att tala om *ett* system för validering. I stället handlar det om att säkerställa tillgång till validering av god kvalitet inom olika system. Detta kan understrykas även utifrån detta projekt. Utvecklingsprojekt inom valideringsområdet behöver ta höjd för kommunikation, samverkan och samordning mellan systemets olika delar – oavsett om det handlar om strukturer för validering (som i fallet med Valideringslyft) eller konkreta aktiviteter riktade till individer, utbildningsanordnare eller arbetsgivare.

En lärdom från projektet handlar om analysverktyget som varit centralt i regionernas operativa arbete. Verktyget har haft en heltäckande ansats för att omfatta så många aspekter av validering som möjligt inom både arbetsliv och utbildning. Även om verktyget till stor del har fyllt sitt syfte menar flera regionrepresentanter att det inte passat för deras arbetssätt. Bland annat nämns att verktyget stundtals har varit administrativt tungt och till viss del svårt att använda. Projektet har därav erbjudit en mängd tillfällen för enskild handledning i användandet av verktyget och också tagit fram en instruktionsfilm. Vid framtagande av liknande stödverktyg, som riktar sig till aktörer med varierande förutsättningar och kunskapsnivå om det aktuella området, bör det finnas gott om utrymme för handledning och stödtillfällen. Utan handledning och stöd riskerar ett sådant verktyg annars bli svårt att använda för mottagaren.

I projektet har det blivit tydligt att regionernas förutsättningar för att bygga upp och/eller utveckla en regional stödstruktur för validering ser olika ut. En stödstruktur för validering behöver till exempel ta hänsyn till näringslivsstruktur och regionens behov av kompetens, det regionala utbudet av utbildning och regionens kapacitet att genomföra validering. Det är därför svårt att kopiera formen för en stödstruktur från en region till en annan. Likaså visar projektet att det är svårt att slå fast en tydlig definition av vad en regional struktur för validering innebär. Detta är någonting som behöver tas hänsyn till i liknande projekt framöver och i det regionala kompetensförsörjningsarbetet över lag.

8 Referenser

- Cedefop. 2015. European guidelines for validating non-formal and informal learning.
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2021. Valideringsrapport 2021: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt.
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2022. Valideringsrapport 2022: Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt.
- Nordiskt nätverk för vuxnas lärande. 2015. Validation and the value of competences.
- Regeringen, Näringsdepartementet. 2021. Regeringsbeslut om uppdrag att stödja arbetet med att utveckla effektiva strukturer för validering på regional nivå. N2021/03082.
- Regeringen, Näringsdepartementet. 2017. Regeringsbeslut om uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020. N2017/07839/RTS.
- Ramboll. 2022. Valideringslyft – halvtidsutvärdering.
- Ramboll. 2022. Valideringslyft – slututvärdering.
- Svenska ESF-rådet. 2020. Utlysning för ESF Nationellt av genomförande projekt med inriktning: "Stärkt infrastruktur och metodutveckling inom validering".
- Statens offentliga utredningar, SOU 2019:69. 2019. Slutbetänkande av Valideringsdelegationen, Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande.
- Tillväxtverket/Ramboll. 2021. Att stödja och främja det regionala kompetensförsörjningsarbetet – Utvärdering av Tillväxtverkets uppdrag 2018–2020.
- Vinnova (samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande). 2022. Agenda för samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Bilaga: Delprojekt inom projektet Valideringslyft

I denna bilaga redovisas genomförandet av de delprojekt som bedrivits inom ramen för Valideringslyft. Under projektets genomförande identifierade myndigheten tillsammans med regionerna ett antal olika fokusområden som utgjort fem olika delprojekt. Detta är områden som samtliga lyftes fram av regionerna som viktiga för att utveckla regionala strukturer för validering. Delprojekten har bedrivits parallellt med projektets ursprungliga planering.

Nätverk för erfarenhetsutbyte om validering

I dialoger och workshops med regionerna under 2021 framkom behov av valideringsnätverk i olika former. Regionerna efterfrågade framför allt mötesplatser för erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer inom komvux. Projektledningen fattade därför beslut att ordna nätverksträffar för erfarenhetsutbyte, med fokus på de områden där det största antalet valideringar genomförts inom komvux – Vård och omsorg samt Barn och fritid.

I planeringen av nätverksträffarna involverades också Vård- och omsorgscollege, utifrån deras arbete med utbildning och kompetensförsörjning inom vård- och omsorgsområdet. Vid tillfället bedrev Vård- och omsorgscollege ESF-projektet "Validering vård och omsorg", varför det också blev naturligt att samverka kring dessa nätverksträffar.

Under våren 2022 bedrevs ett intensivt planeringsarbete mellan de båda ESF-projekten för att i april arrangera tre digitala nätverksträffar:

- 5 april norra Sverige
- 7 april mellersta Sverige
- 8 april södra Sverige

Projekten satte en gräns till 80 personer per träff. Till två av träffarna var det fler än 80 som anmälde sig och i den sista var det nästan 80. Inbjudan gick ut brett och riktade sig till yrkesverksamma inom komvux som arbetar med validering såsom yrkeslärare, studie- och yrkesvägledare och rektorer samt processledare inom vård- och omsorgscollege och regionalt utvecklingsansvariga. Syftet med träffarna var att skapa möjligheter för erfarenhetsutbyte som kunde stödja deltagarnas arbete med validering inom respektive organisation.

Träffarna bestod av korta inflygningar som följdes av gruppdiskussioner med avrapportering från grupperna i storgrupp. Diskussionerna utgick från frågeställningar om olika steg och moment i valideringsprocessen – översiktlig kartläggning, självskattning, samverkan mellan studie- och yrkesvägledare och yrkeslärare. Grupperna fick också diskutera intresset för stadigvarande nätverk med löpande nätverksträffar framöver. I denna fråga var samtliga grupper överens om att ett sådant intresse fanns.

Eftersom träffarna var uppskattade har projektet utrett om någon eller några organisationer haft möjlighet att ta ägandeskap för att samordna och facilitera ett nätverk framöver. Vid projektets slut pågår dialog mellan några av regionerna och Vård- och omsorgscollege om ett eventuellt stadigvarande nätverk.

Kopplingen mellan branschvalidering och komvux

Detta delprojekt initierades till följd av behov av att tydliggöra kopplingen mellan branschvalidering och komvux. I delprojektet har projektets experter tittat på förutsättningarna för detta inom tre olika områden: Bygg, Måleri och CNC.

Bygg

Projektet har haft dialog med Byggbranschens Yrkesnämnd (BYN) om deras nya valideringsmodell och dess koppling till kompletterande utbildning, dels via Libers utbildningspaket, dels via komvux. Detta då det inte finns någon sådan koppling idag. Dialog har även förts med BYN och Validering Väst för att ta reda på om det finns möjligheter för andra regioner att använda den valideringsmodell som använts i Göteborg under många år och som har koppling till kurser inom bygg på komvux. Modellen har använts framgångsrikt för att låta individer validera sin kunskap och därefter komplettera utbildningen med vissa delar eller placeras in direkt i lärlingsstegen som följer efter utbildningen. Därefter har modellen kommunicerats med övriga regioner vid flera av projektet Valideringslyfts workshops.

En av de experter som varit anlitade i projektet har deltagit i BYN:s nationella kompetensförsörjningsgrupps möte i Göteborg. I samband med mötet genomfördes en presentation för att sprida arbetet som skett inom Valideringslyft och för att hämta erfarenheter från BYN:s arbete som kan vara användbart i regionernas arbete med strukturer för validering.

Måleri

Måleribranschens Yrkesnämnd (MYN) har koppling till kompletterade utbildning på komvux. Kopplingen består av en matris med yrkets kvalitetskritiska arbetsuppgifter på ena axeln och kompetensnivån på andra axeln. I matrisen finns ett rutnät där delar av kurserna inom komvux är integrerade. Detta skapar ett system där komvuxkurserna är nedbrutna till 65 mikrodelar. Det kompletterande lärandet behöver bara ske avseende de mikrodelar där kompetens saknas. Experterna som var anlitade i Valideringslyft gjorde under delprojektet ett försök för att se om det finns bättre sätt att skapa denna koppling. Försök gjordes för att skapa direkt koppling mellan MYN:s kompetensstandard och kursernas kunskapskrav i kombination med centrala innehåll. Detta arbete visade sig vara mycket omfattande och resulterade i komplexa kopplingar med väldigt mycket text. Experterna anser inte att detta är en framkomlig väg inom måleriyrket.

Inom delprojektet har experterna även tittat på yrkespaketets ämnesmål. Eftersom yrkespaketet innehåller totalt tio ämnesmål skulle den kompletterande utbildningen bli omfattande. Ämnesmålen är översiktligt beskrivna samt saknar progressionsnivåer. Experterna kom därför inte fram till några förslag som skulle förbättra kopplingen.

I delprojektet kom Valideringslyfts experter fram till att den matris som tillämpas av MYN bör kunna fungera även i andra valideringsmodeller. Inom delprojektet togs därför ett utkast till mall fram för detta.

CNC

Tillsammans med en yrkeslärare med erfarenhet som testledare inom branschvalidering CNC skapades en koppling mellan delkvalifikationerna inom CNC:s branschvalideringsmodell och ämnesmål inom olika kurser inom komvux. Syftet med detta var att få en "matris", som visade vilka specifika ämnesmål på specifika kurser som validanden behövde utbildas inom, då hen inte klarat en delkvalifikation.

Vid genomgång av matrisen visade det sig snabbt att detta blev allt för övergripande. Den kompletterande utbildningen blev för vissa delkvalifikationer mycket omfattande. Om validanden exempelvis inte kunde nå upp till delkvalifikation CNC-teknik och ISO-

program visar matrisen att validanden ska utbilda sig inom samtliga ämnesmål inom kursen Datorstyrd produktion 1–5 samt kursen CAD-CAM. Dessa blir totalt 700 poäng vilket motsvarar 35 veckors heltidsstudier.

Utifrån problematiken ovan tittade experterna på om kompletterande utbildning kan ske inom CNC branschvalidering idag om validanden inte klarar delkvalifikation CNC-teknik och ISO-programmering. Om yrkesläraren ska följa logiken i branschvalideringsmodellen skulle utfallet bli enligt ovan ca 35 veckors kompletterande utbildning. Så görs det dock inte i realiteten. Det yrkesläraren gör är att detaljstudera validandens provresultat och ringa in de delar som validanden misslyckades med. Detta innebär i princip att yrkesläraren bryter ned delkvalifikationen i mindre delar för att fånga upp det som validanden behöver utveckla. Detta innebär att den kompletterande utbildningsinsatsen kan minskas. Yrkeslärarna har själva sett att delkvalifikationer är för grovt mått och hittat vägar att skapa mindre delar. De har i realiteten skapat ett antal del-delkvalifikationer inom varje delkvalifikation.

Utifrån ovanstående förutsättningar konstaterade Valideringslyfts experter att:

- Nuvarande delkvalifikationer inom CNC är för övergripande då de kräver för omfattande kompletterande utbildning om validanden misslyckas med någon av de mest omfattande delkvalifikationerna. Detta innebär problem både när det gäller att hitta koppling till komvux och vid kompletterande utbildning efter dagens branschvalidering.
- Yrkeslärarnas pragmatiska lösning att titta på de delkvalifikationer som validanden inte klarar och gräva sig ned till varje enskilt provresultat och bara genomföra kompletterande utbildning på de provdelar/frågor där validanden misslyckats verkar fungera. Dock är det viktigt för valideringsmodellens huvudman att vid användning av mätmetoder såsom "frågor med flervalssvar" säkerställa att antalet frågor per "del-delkvalifikation" är tillräckligt stort.

Delprojektets slutsatser, utifrån beskrivningarna av de tre yrkesområdena ovan

- Delkvalifikationer är ofta så omfattande att kompletterande utbildning av hela delkvalifikationen blir för omfattande.
- Delkvalifikationerna skulle därför i många fall behöva vara fler eller vara nedbrutna i mindre delar.
- Detaljkoppling där alla kompetenskrav i branschens kompetensstandard ska kopplas mot relevanta kunskapskrav och centralt innehåll på kurser inom komvux har visat sig alltför komplext och textmässigt omfattande.
- Koppling där hela delkvalifikationer ska kopplas mot kurser och ämnesmål har visat sig vara för övergripande. Det innebär ofta allt för omfattande kompletterande utbildning.
- De kopplingar mellan branschvalidering och komvux som delprojektet utrett är möjligt när yrkesläraren ges frihet att titta på testresultaten efter valideringen och själv kan göra en bedömning av vilka utbildningsinsatser som är relevanta.
- I den modell som används inom bygg- och anläggningsprogrammet i Göteborg görs planer för utbildningsinsatser baserat på yrkesbedömarens (yrkeslärarens) helhetsbedömningar utifrån alla de prov som utförts inom valideringen.
- När yrkesbedömaren (yrkesläraren) inom MYN:s branschvalidering ska föreslå kompletterande utbildning sker detta strukturerat med direkt koppling till 65 delar inom olika komvux målerikurser. Även här krävs att yrkesläraren gör egna bedömningar.

- När testledaren (yrkesläraren) inom CNC:s branschvalidering ska föreslå kompletterande utbildning för de delkvalifikationer där validanden inte nått kraven tittar hen igenom provresultaten för att kunna ringa in mer i detalj var bristerna finns.

Metodstöd för utförare av validering inom komvux

I dialog med regionerna framkom ett tydligt behov av metodstöd för validering inom komvux, inte minst utifrån ändringarna i skollagen som trädde i kraft 1 januari 2023.¹⁸ Bland annat uttryckte regionerna att de skulle ha nytta av ett liknande stödmaterial som Vård- och omsorgscollege:s valideringsmodell.

Under början av 2022 inledde delprojektet dialog med olika personer med stor erfarenhet av validering inom komvux. Det blev en grupp bestående av personer från tre regioner fördelat på sex yrkeslärare, två rektorer och två regionrepresentanter.

Under våren 2022 ordnades två workshops med fokus på metodstöd inom komvux. Den första handlade om att förenkla och förtydliga ett befintligt metodstöd avseende validering för barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet, som Validering Väst tidigare tagit fram. Den andra workshopen handlade om utformning av ett mer generellt metodstöd inom komvux som också kan användas inom andra områden där det ännu inte valideras i lika stor omfattning. Som inspiration användes återigen det befintliga metodstöd för barnskötare som Validering Väst tagit fram, för att identifiera vilka delar som skulle kunna användas även inom andra yrkesområden.

Under hösten 2022 hölls två ytterligare workshops med fokus på hur arbetet med metodstöd för utförare av validering inom komvux kan tas vidare. En fortsättning planeras genom regionerna Gävleborg och Västra Götalands fortsatta utvecklingsarbete inom ramen för Tillväxtverkets utlysning om effektiva strukturer för validering.

Samverkan kring strategisk kompetensförsörjning inom näringslivet

Delprojektet har fokuserat på näringslivets behov av att öka sin kunskap och förmåga att arbeta mer strategiskt med verksamhetens behov av kompetens, där validering finns med som en bärande komponent i kompetensutvecklingsarbetet. Delprojektets syfte och mål var att hitta formerna för samverkan mellan relevanta aktörer och att testa en stödstruktur för strategisk kompetensförsörjning i en genomförandefas.

Delprojektet har levererat en modell för strategisk kompetensförsörjning med handlingsplan och aktiviteter som vägleder i arbetet med att skapa former för samverkan, rollfördelning och ansvar mellan aktuella aktörer samt ett pilotupplägg för att testa strukturen i en genomförandefas med ett antal företag.

Bärande idé för konceptet har varit att utvärdera beprövade metoder och arbetssätt för det strategiska arbetet med företagets ledning samt koppla det mot etablerade valideringsmodeller med matchande utbildningar.

Arbetet har genomförts i nära samverkan med fyra regioner som alla hade erfarenhet av insatser/projekt med ansatsen strategisk kompetensförsörjning med fokus på

---

¹⁸ Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen för att valideringen inom komvux i högre grad ska tillgodose behoven på arbetsmarknaden och hos individer. Ändringarna innebär bland annat att det införs en skyldighet för hemkommunen att se till att den som vill få sitt kunnande kartlagt inför utbildning eller prövning inom komvux erbjuds en inledande kartläggning. Huvudmannen för komvux måste även se till att en elev som behöver validering erbjuds det om valideringen görs inom ramen för en eller flera kurser som bekostas av elevens hemkommun. Det förtydligas också vad som avses med validering och vilken dokumentation den som gjort en validering har rätt till.

Riksdagen har även beslutat att ge regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ett brett bemyndigande att meddela föreskrifter om den inledande kartläggningen och validering av en persons kunnande. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

näringslivets behov. Regionerna som deltog var Jönköping, Kronoberg, Blekinge och Skåne.

IUC Skåne och Svensk Industrivalidering har också varit involverade i arbetet. Dels för utvärdering av deras analysverktyg, dels som bollplank för samverkansformer och en tänkt genomförandefas. Svensk Industrivalidering representerade även branschvalideringsperspektivet i det tänkta upplägget.

Den föreslagna modell som delprojektet resulterat i består av två delar.

Del 1. Skapa samverkansformer och etablera struktur för strategisk kompetensförsörjning inom näringslivet:

- Identifiera relevanta aktörer.
- Definiera kompetensförsörjningsprocessens ingående funktioner.
- Definiera roller och ansvarsområden för medverkande aktörer.

Del 2. Testa strukturen i en genomförandefas:

- Strategiskt ledningsarbete med fokus på kompetensförsörjning.
- Coachning.
- Branschvalidering.
- Kompletterande utbildningsinsatser.
- (Lärande nätverk).

Modellens huvudaktiviteter/funktioner

Del 1. Skapa samverkansgrupp för etablering av struktur

Samla de aktörer som på olika sätt bidrar i regionens kompetensförsörjningsarbete. Gemensamt utvärdera möjligheter samt skapa struktur för samverkan där roller och ansvarsfördelning tydliggörs.

- Regionen initierar och är sammankallande.
- Definiera roller och ansvarsområden.
- Skapa styrgrupp.
- Förankra projektidé.

Samverkansmodell – roller och ansvarsfördelning

Aktör/Funktion	Beskrivning	Ansvar
Regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Projektägare och koordinator för projektet 	<ul style="list-style-type: none"> • Överordnat ansvar för projektet och dess genomförande • Projektledning - Administration • Tillsätta och leda styrgrupp • Rekrytera projektets aktörer • Initiera och leda spridningsarbete

		<ul style="list-style-type: none"> • Ta emot intresseanmälningar från företag, tecknar avtal • Upphandling av kompetenscoach
Parter och stödorganisationer	<ul style="list-style-type: none"> • Dörröppnare till företagen, ger legitimitet åt projektet och bidrar med företagskontakter 	<ul style="list-style-type: none"> • Medverkar i projektets styrgrupp • Informerar/bearbetar företagen om projektet
Företagen	<ul style="list-style-type: none"> • Målgrupp för projektet och dess insatser 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltar med ledningsgrupp i projektet för utveckling och utbildning i strategiskt kompetensförsörjningsarbete. • Deltar med produktionspersonal i projektet för validerings- och kompetensutvecklingsinsatser
Kompetenscoacher	<ul style="list-style-type: none"> • Expert på organisationers strategiska ledningsarbete med fokus på kompetensförsörjning 	<ul style="list-style-type: none"> • Processleda företagen i att utveckla förmågan att leda verksamheten mot strategiskt satta mål med särskilt fokus på kompetensförsörjning • Projektledning - Operativa arbetet
Testcentra	<ul style="list-style-type: none"> • Ackrediterade utförare av branschvalidering inom industrin • Utbildningsleverantör 	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra validering av företagets produktionspersonal • Medverka vid planering av kompletterande utbildningsupplägg • Genomföra utbildning
Svensk Industri-validering	<ul style="list-style-type: none"> • Parts- och branschgemensam organisation med huvudfokus på företagets kompetensbehov och branschvalideringsmodeller 	<ul style="list-style-type: none"> • Medverkar i styrgrupp (Parterna) • Delaktiga i införsäljning av projektet till företagen • Koordinerar nätverket med kompetenscoacher • Utbildar kompetenscoacher • Kopplar samman regionerna med ackrediterade coacher
Metodik för strategiarbetet	<ul style="list-style-type: none"> • Mind the gap och Fyra samtal, två beprövade metoder för utveckling av organisationers strategiska ledningsarbete. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utgör grundmetodik för det coachande arbetet i företagen

Del 2. Testa strukturen i en genomförandefas:

Införsäljning till företag

Aktörer: Regionen, Parterna (Teknikföretagen, IF Metall), branschorganisationer (TMF, IKEM, Livsmedelsföretagen, Svetskommissionen, Gjuteriföreningen, SKTC, Proteko, med flera).

- Införsäljning till företagen sker i samverkan mellan regionen och parterna samt branschorganisationer.
- Regionen initierar och koordinerar spridningsarbetet.
- Parterna och branschorganisationer informerar och bearbetar företagen via sina kanaler. Information om projektet och villkor för medverkan.
- Regionen tar emot intresseanmälan och upprättar avtal med företagen.
- Regionen upphandlar/kopplar samman företagen med en kompetenscoach.

Nätverk av kvalitetssäkrade kompetenscoacher

Aktörer: Svensk Industrivalidering, IUC-bolagen, externa verksamhetskonsulter.

- Nätverk av kompetenscoacher. IUC-bolagen är stommen i nätverket kompletterat med externa verksamhetskonsulter. Svensk Industrivalidering koordinerar nätverket och ackrediterar medverkande coacher.
- IUC-bolagen bidrar med verksamhetskonsulter.
- Externa verksamhetskonsulter kompletterar för nationell täckning.
- Svensk Industrivalidering kvalitetssäkrar och koordinerar:
  - Kompetensprofil för ackreditering.
  - Utbildning (metodik, kompetensförsörjningsprocessen, branschvalidering, testcentras roll – leverantör av validering och kompletterande utbildning).
  - Förmedlar kontakter till regionerna.

Driva projektet

Aktörer: Regionen, kompetenscoach

- Projektledning delas mellan regionen och upphandlad kompetenscoach. Regionen tar hand om den administrativa delen och kompetenscoachen planerar och leder det operativa arbetet.

Processleda företagen i ett strategiskt utvecklingsarbete

Aktörer: Kompetenscoach, företagets ledningsgrupp, företagets anställda

- Kompetenscoachen leder företaget i ett metodiskt utvecklingsarbete med fokus på det strategiska ledningsarbetet och kopplingen till företagets behov av kompetens. När coachen blivit tilldelad ett företag är det coachens ansvar att initiera, driva och slutföra arbetet enligt den metodik som används. I uppdraget ingår bland annat att:
  - initiera och driva arbetet framåt
  - upprätta projektplan tillsammans med företaget

- genomföra workshops med ledningsgruppen enligt metodik
- ta fram process för företagets kompetensförsörjning
- introducera branschvalidering som verktyg i en kompetensutvecklingsprocess inklusive:
  - kompetenskartläggning av anställda
  - valideringsresultat som underlag för utbildningsplanering
- komplettera med utbildningsinsatser
- följa upp och utvärdera
- koppla kompetensförsörjningsprocessen till ledningssystem.

Mål att nå med hjälp av modellen

Regionalt fokus: Upparbetade kontakter och samverkansformer för utveckling av industrins förmåga att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning samt fungerande struktur för kompetensutveckling av industrins medarbetare.

Respektive region tar initiativ för att driva det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning. Regionen ansvarar för nätverksträffar för strategisk dialog, utbildningsinitiativ, olika samverkansformer för hur stödja kompetenscoacher. Några deltagande företag kan representera de olika lärandenätverken.

Nationellt fokus: Nationella finansiärer, olika regioner och aktörer har träffar för att tillsammans driva ett långsiktigt arbete kring strategisk kompetensförsörjning på nationell och regional nivå.

Identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering

Tidigt i projektet framkom behov av ett enkelt, tydligt och lättillgängligt informationsmaterial kopplat till validering. Bakgrunden var att kunskapen om validering som verktyg och del av kompetensförsörjningsområdet varierade hos regionerna.

Förutom att förstärka och bredda sin egen kunskap inom området så uttrycktes ett behov av att kunna använda materialet i informations- och inspirationssyfte i mötet med potentiella samverkansaktörer eller på annat sätt viktiga organisationer och individer. Konsensus fanns kring att informationsmaterialet skulle ha visuell karaktär, det vill säga i form av kortare filmer, då det mediet uppfattas som det som kan få störst effekt utifrån syfte och målgrupp. Utifrån detta behov initierades delprojektet om identifikation och kategorisering av befintliga filmer om validering (se utförligare redovisning av projektet i bilagan).

För att kunna spegla validering utifrån olika perspektiv och möta de fokusområden som lyfts fram av regionerna, samt göra filmerna mer tillgängliga så valdes sju kategorier ut under vilka filmerna sorterades. Kriterierna för urval var att informationen skulle vara korrekt och relevant, att filmernas längd inte skulle överstiga fyra till sex minuter, samt att hänvisningar till fördjupning och kontaktinformation skulle framgå där så var möjligt.

De sju kategorierna under vilka filmerna sorterades var:

- generellt om förutsättningar och validering som "fenomen" och beståndsdel i kompetensförsörjningspusslet
- exempel på valideringsprocesser utvecklade av bransch – hur och varför
- validering inom komvux

- exempel på intressanta delar i valideringsprocessen
- samverkan inom validering
- målgruppsperspektiv
- utländsk utblick.

Regionerna ombads att inventera egna nätverk för identifikation av intressanta filmer. De av regionerna inskickade filmerna tillsammans med de som projektledning och experter identifierat gallrades och sorterades sedan utifrån kriterier och kategorier. 37 filmer sorterades in under de sju kategorierna. I samband med projektets avslut har regionernas representanter fått ta del av hela listan över filmer. Därtill har MYH valt att länka till några av filmerna från sin webbsida, för att synliggöra vilka olika användningsområden som validering kan ha.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se